

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE
MESLEKİ COŞKU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Naci ÖZER

Malatya-2021

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE
MESLEKİ COŞKU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Naci ÖZER

Danışman: Prof. Dr. Mesut AYDIN

Malatya-2021

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Naci ÖZER tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Mesleki Coşku Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 08/02/2021 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Mesut AYDIN

.....

Üye : Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU

.....

Üye : Dr. Öğretim Üyesi Ülkü ULUKAYA ÖTELEŞ

.....

O N A Y

..... /..... /2021

Doç. Dr. Eyüp İZCİ
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Prof. Dr. Mesut AYDIN'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Mesleki Coşku Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Naci ÖZER

ÖNSÖZ

Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki coşku düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın birinci bölümünde; problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar ve tanımlar, ikinci bölümünde; kuramsal bilgiler ve konu ile alakalı yapılan araştırmalar, üçüncü bölümünde; araştırmanın deseni, evren ve örneklem bilgisi, kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi esnasında kullanılan istatistiksel teknikler, dördüncü bölümünde; araştırma kapsamında toplanan verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ait yorumlar, beşinci bölümünde; araştırmanın sonuçları, uygulamacılar ve araştırmacılar için öneriler yer almaktadır.

Lisansüstü eğitimim ve tez çalışmam boyunca sabırla, bitmek bilmeyen bir enerjiyle, her daim tebessümle desteğini benden esirgemeyen; her soruma, her sorunuma, her eksliğime sabırla karşılık veren, beni motive eden, akademik olarak gelişmemi sağlayan değerli danışman hocam Prof. Dr. Mesut AYDIN'a sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım değerli hocalarım Prof. Dr. Recep DÜNDAR'a, Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU'na, Öğretim Üyesi Dr. Emine Meliha KURTDAS'a ve Araştırma Görevlisi Fatih KAYA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın veri toplama aşamasında kolaylık sağlayan üniversite idarecilerine, bölüm hocalarıma ve görüşlerini paylaşan öğrencilere teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca beni destekleyen ve cesaretlendiren Doç. Dr. Niyazi ÖZER'e teşekkür ederim.

Malatya, 2021

Naci ÖZER

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE MESLEKİ COŞKU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZER, Naci

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mesut AYDIN

Şubat-2021, VIII+69 sayfa

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının mesleki coşkularının ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının mesleki coşkularının ve mesleğe ilişkin tutumlarının; cinsiyete, sınıf düzeyine, bölümü isteyerek tercih etme, bölümde lisansüstü eğitim yapmayı isteme değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir. Araştırmada ayrıca öğretmen olarak atanma olasılığına ilişkin algı, mesleki coşku ve mesleğe ilişkin tutum arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Betimsel, nedensel karşılaştırmalı ve ilişkisel araştırma desenlerinin kullanıldığı bu araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları (n=279) oluşturmaktadır. Araştırmada ayrıca örneklem alınmamış, evrendeki bütün öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Yapılan uygulamalar sonucunda 197 öğretmen adayından toplanan veriler analize dahil edilmiştir. Araştırmada “Mesleki Coşku Ölçeği” ve “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler üzerinden öncelikle betimsel istatistik hesaplamaları, t testi ve tekyönlü varyans analizi ve korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizlerden sonra öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ile mesleğe ilişkin tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölümü isteyerek tercih etme değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca mesleki coşku ve mesleğe ilişkin tutum arasında pozitif yönde düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Mesleğe ilişkin tutum, mesleki coşku, sosyal bilgiler, öğretmen adayı.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PRE-SERVICE SOCIAL STUDIES TEACHERS ATTITUDES TOWARDS THE TEACHING PROFESSION AND LEVEL OF PROFESSIONAL ENTHUSIASM

ÖZER, Naci

Master's Degree, Inonu University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Social Studies

Advisor: Professor Doctor Mesut AYDIN

February, 2021, VIII+69 pages

With this research, it was aimed to determine the level of professional enthusiasm and attitudes towards the teaching profession of Social Studies teacher candidates. In the research it was also examined the professional enthusiasm and attitudes towards the profession differ according to gender, class level, willingly choosing the department, willing to do a graduate education in the department. The study also aimed to determine the relationships between perception of the probability of being appointed as a teacher, professional enthusiasm and attitude towards the profession.

The population of this study, in which descriptive, causal, comparative and relational research designs are used, consists of pre-service teachers ($n = 279$) studying at İnönü University, Faculty of Education, Social Studies Teaching Program in the 2018-2019 academic year. In the study, no sample was taken, and it was aimed to reach all students in the population. As a result, data collected from 197 teacher candidates were included in the analysis. "Professional Enthusiasm Scale" and "Attitude Scale towards Teaching Profession" were used in the study. Descriptive statistical calculations, t-test, one-way analysis of variance and correlation analysis were performed on the data obtained. After the analysis, it was determined that the professional enthusiasm of the teacher candidates and their attitudes towards the profession showed a significant difference according to the variables of gender, class level and willingly choosing the department. It was also determined in the study that there are low and medium level positive relationships between professional enthusiasm and attitude towards the profession.

Key Words: Attitude towards profession, teaching enthusiasm, social studies, pre-service teachers

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ.....	II
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	4
1.3. Problem Cümlesi.....	4
1.3.1. Alt Problemler.....	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Varsayımlar	5
1.6. Tanımlar	6
BÖLÜM II	8
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. BİR MESLEK OLARAK ÖĞRETMENLİK.....	8
2.2. Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri.....	11
2.3. Öğretmen Yeterlikleri.....	13
2.4. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum	14
2.4.1. Tutumun Özellikleri	14
2.4.2. Tutumun Öğeleri	15
2.5. MESLEKİ COŞKU	18
2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	21
2.6.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	21
2.6.2. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar	30
BÖLÜM III.....	34
YÖNTEM	34
3.1. Araştırmanın Deseni.....	34

3.2. Evren ve Örneklem	35
3.3. Veri Toplama Araçları	36
3.3.1. Mesleki Coşku Ölçeği	37
3.3.2. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği.....	37
3.4. Verilerin Analizi.....	38
 BÖLÜM IV.....	 39
BULGULAR VE YORUM	39
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	39
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	40
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	42
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	43
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	44
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	45
 BÖLÜM V	 47
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	47
5.1. Sonuçlar.....	47
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	47
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	48
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	49
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	49
5.1.5. Beşinci Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar	50
5.1.6. Altıncı Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar	50
5.2. Öneriler	51
5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler.....	51
5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler	53
 KAYNAKÇA.....	 54
 EKLER.....	 65
EK 1. Uygulama İzni.....	65
EK 2. Mesleki Coşku Ölçeği.....	66
EK 3. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği	68

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
1.	Araştırmanın Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler	36
2.	Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutuma Ait Betimsel Analiz Sonuçları	39
3.	Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları	41
4.	Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Analiz Sonuçları	42
5.	Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Bölümü İsteyerek Tercih Etme Değişkenine Göre Analiz Sonuçları	43
6.	Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Bölümde Lisansüstü Eğitim Yapma İsteği Değişkenine Göre Analiz Sonuçları	44
7.	Mesleki Coşku, Mesleğe İlişkin Tutum ve Öğretmen Olarak Atanma Olasılığı Algısı Arasındaki İlişkiler	46

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Hayatımızın her alanında oldukça hızlı değişimlerin yaşandığı çağımızda, dünyadaki pek çok toplum çevrede yaşanan değişimlere ayak uydurabilecek, çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış nitelikli bireyler yetiştirmek için çabalamaktadır. Değişime uyumu ve gelişmeyi sağlamanın en etkili yöntemlerinden biri eğitimidir (Gökçe ve Sezer, 2012). Eğitim sisteminin etkili ve verimli bir şekilde işleyebilmesi için ise ders programlarında belirtilen hedef davranışların öğrencilere kazandırılması gerekmektedir. Ancak ders programları ne kadar iyi hazırlanırsa hazırlansın, programları sınıflarda gerçekleştiren öğretmenlerdir. Bu nedenle eğitim sisteminin başarılı olması büyük ölçüde sistemde görev yapan öğretmenlerin niteliği ile ilgilidir. Bu durum ise öğretmen yetiştirme sisteminin niteliğini ön plana çıkarmaktadır.

Eğitim sistemimizde öğretmen yetiştirme işi dört yıllık lisans eğitiminin verildiği Eğitim fakültelerinde gerçekleştirilmektedir. Eğitim fakültelerinde verilen alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür dersleri aracılığıyla nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Eğitim fakültelerinde verilen eğitim ile öğretmen adaylarına aynı zamanda öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumlar kazandırılması da hedeflenmektedir. Nitekim öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar büyük ölçüde üniversite eğitimi sırasında şekillenmektedir (Yetişensoy ve Şahin, 2020). Öğretmen yetiştirme programlarında kazandırılan bilgiler, beceriler ve değerler sayesinde öğretmen adaylarının ileriki meslek yaşamında daha etkili olması sağlanmaya çalışılmaktadır (Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011).

Öğretmenlik mesleğini icra edecek bireylerin mesleki rol ve sorumluluklarını layıkıyla yerine getirebilmelerini sağlayan değişkenlerden biri mesleğe ilişkin olumlu tutumdur. Çünkü öğretmenlerin kişilik ve karakter açısından sahip olduğu şeyler bazı durumlarda en az öğretmenin alan ve öğretmenlik bilgisi kadar etkilidir. Bununla birlikte mesleğe ilişkin tutum, bireylerin mesleği algılayış tarzını da yansıtır (Dönmez ve Uslu, 2013). Bu algılar ise öğretmenlerin sınıflarda neyi yapacağı ya da yapmayacağını belirlediği gibi, mesleğinde ne kadar mutlu olacağını da etkilemektedir. Mesleğine ilişkin olumsuz tutumlara sahip olan, okul gitmekten ve ders işlemekten mutsuz olan bir öğretmenin öğrencilerine akademik ve sosyal olarak faydalı olmasını beklemek güçtür. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarında verilen eğitimle öğretmen adaylarında mesleğe ilişkin olumlu tutum ve değerlerin kazandırılması amaçlanır.

Yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular, mesleğe ilişkin olumlu tutuma sahip öğretmenlerin, öğrencilerin ve okulların başarısı ve etkililiği açısından oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Öğretimde etkililiğin sağlanması ve öğrenci motivasyonunun artırılması için gerekli temel koşullardan biri de öğretmenin mesleğini coşku içerisinde yapmasıdır. Öğretmen coşkusu, öğretime eşlik eden olumlu duygusal deneyimler (örneğin, eğlence veya heyecan) ve yüz ifadeleri, jestler, çeşitli ses tonlamaları gibi sözlü ve sözlü olmayan davranışları içeren iki boyutlu bir yapıdır (Keller, Hoy, Goetz ve Frenzel, 2016). Mesleki anlamda coşkulu bir öğretmen, öğrenme materyallerini öğrencilere dikkat çekici bir üslup ile sunar, branşı ve öğrettiği konularla gerçekten ilgili olduğunu gösterir, canlı, katılımcı ve ilham verici bir öğretim tarzına sahiptir. Bazı araştırma sonuçları (Rosenshine, 1970; Haladyna, Shaughnessy ve Redsun, 1982) öğretmenlerin "enerjik", "hareketli", "coşkulu" ve "canlı" olarak tanımlanan davranışlar sergilediklerinde öğrenci başarısının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğretmen coşkusu kavramını çoğu araştırmada etkili öğretim kavramı ile ilişkilendirilmiştir. Nitekim konu ile ilgili birçok araştırmada, öğretmen coşkusu aslında öğretimin niteliği, etkililiği, öğrenci başarısı ve motivasyonu ile ilişkilendirilmiştir

(Kunter, Frenzel, Nagy, Baumert ve Pekrun, 2011). Öğretme hevesi ile dolu öğretmenler yalnızca öğrencileri motive etmek, ilham vermek ve heyecanlandırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrenmeyi ve öğrenci başarısını da teşvik eder. Örneğin İsveçli lise öğrencileri ile yapılan bir araştırmaya katılan öğrenciler bir derse olan ilgilerini etkileyen en önemli kişilerin öğretmenleri olduğunu ifade etmiştir. (Long ve Hoy, 2006). Sosyal Bilgiler dersi özelinde Chiodo ve Byford (2004) tarafından yapılan başka bir araştırmada ise öğretmen coşkusunun ortaokul ve lise öğrencilerinin dersi sevmelerine ve katılmalarına yol açtığı belirlenmiştir. Mesleği coşkunun sadece öğrencileri etkilemediği, öğretmenler üzerinde de olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir. Mesleki coşkusu olan öğretmenlerin aynı zamanda daha mutlu ve sağlıklı oldukları ifade edilmektedir (Keller, Hoy, Goetz ve Frenzel, 2016). Mesleki coşkunun, öğretmenlerde iş doyumu ve öz-yeterlik algısını artırdığı, öfke, kaygı ve duygusal tükenmeyi ise azalttığı belirtilmektedir (Taxer ve Frenzel, 2018).

Öğretmen adaylarının gelecekte yapacakları öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutum ve değerler kazanmasını, alanlarında bilgili, tecrübeli ve coşkulu olmalarını sağlamak üzere tasarlanan öğretmenlik programlarının her zaman için bu amaçlarını gerçekleştirdiğini söylemek güçtür. Süreç içerisinde eğitim-öğretim ortamından, öğretim üyelerinden, öğretmen adayından, öğretmenlik mesleğine ilişkin toplumsal, hukuksal ve ekonomik gelişmelerden kaynaklı sorunlar öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin değerlendirmeleri üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bununla birlikte özellikle son dönemlerde yetiştirilen öğretmen adayının sayıca fazla olmasına karşın atanan öğretmen sayısının az olması, KPSS sınavı ve içeriği gibi pek çok husus daha göreve başlamadan öğretmen adaylarında kaygıya ve tükenmişliğe yol açabilmektedir. Atanamama veya işsiz kalma kaygısının en fazla yaşandığı öğretmenlik programlarından biri de sosyal bilgiler eğitimi alanıdır (Yetişensoy ve Şahin, 2020). Bazı araştırma sonuçları Sosyal Bilgiler programında öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğe ilişkin tutumlarının düşük olduğunu göstermektedir (Eroğlu, 2018).

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Topluma eğitim hizmeti sunan eğitim örgütlerinin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için eğitim çalışanlarının özverili bir şekilde görevlerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Nitekim pek çok araştırma sonucu okulda öğrenci başarısının sağlanmasını ve artırılmasını sağlayacak en önemli değişkenlerden birinin öğretmenler olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin etkili ve verimli olabilmeleri hem bireysel özelliklerine hem de çalıştıkları ortama ait değişkenlere bağlıdır. Öğretmen etkililiğinin en önemli göstergelerinden biri de mesleki coşkudur. Öğretmenlik mesleğini coşku ile yapan, branşında uzmanlaşmak için sürekli mesleki gelişimi arayışı içerisinde öğretmen topluluğunun olduğu bir okulda öğrencilerin öğrenmesi, öğretmenlerin ise daha mutlu ve huzurlu olması beklenir. Ancak bunun için öğretmenlerin mesleğinde ve branşında ne düzeyde coşkulu olup olmadığının ve bununla birlikte mesleki coşku üzerinde etkili olan değişkenlerin belirlenmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet sırasında mesleki coşku düzeylerinin belirlenmesi, varsa mesleki coşku düzeylerini etkileyen faktörlerin ortaya konulması eğitimsel amaçlara ulaşılması açısından oldukça önemlidir. Bu araştırma kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adayları özelinde mesleki coşkunun incelenmesi, mesleki coşku üzerinde etkili olabileceği düşünülen mesleğe ilişkin tutum ile mesleki coşku arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlarının Sosyal Bilgiler Eğitimi alanındaki araştırmacı ve uygulamacılara katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.3. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ve mesleki coşkuları arasındaki ilişki nasıldır? olarak düzenlenmiştir. Bu probleme yanıt bulabilmek için aşağıda yer alan alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.3.1. Alt Problemler

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının;

1. Mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. Mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları sınıf düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
4. Mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları bölümü isteyerek tercih etme durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
5. Mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları bölümde lisansüstü eğitim yapma isteklerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
6. Mesleki coşkuları, mesleğe ilişkin tutumları ve atanma olasılığına ilişkin algıları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi programında öğrenim görmekte olan 1., 2., 3., ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğretmen adayları veri toplama aracında yer alan sorulara içtenlikle yanıt vermişlerdir.

1.6. Tanımlar

Mesleki Coşku: Mesleki coşku kavramı bir öğretmenin hem genel olarak öğretmeye ve hem de özelde uzmanı olduğu branşa ilişkin duyduğu haz, enerji ve heyecanı tanımlamaktadır. Bir diğer ifadeyle mesleki coşkunun iki ana boyutu vardır: branşa özgü coşku ve genel öğretme coşkusu (Mahler, Großschedl ve Harms, 2018). Mesleki coşkularını göstermek için öğretmenlerin/öğretmen adaylarının derslerde (1) sesli animasyon kullanma, (2) iyi göz teması kurma, (3) yönlendirici jestler kullanma, (4) vücut hareketlerini kullanma, (5) anlamlı ve önemli yüz ifadeleri sergileme, (6) tanımlayıcı kelime seçme, (7) öğrencilerin fikir ve duygularını kabul etme ve (8) genel olarak derste yüksek bir enerji oluşturma gibi davranışları sıklıkla kullanmaları gerekir (Collins, 1978). Bu çalışmada mesleki coşku ile Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının hem genel olarak öğretme işine hem de spesifik olarak Sosyal Bilgiler branşına ilişkin kavram ve olguları öğretmeye ilişkin duydukları heves, heyecan ve haz tanımlanmaktadır.

Öğretme Coşkusu: Öğretme coşkusu en genel anlamda bir öğretmenin; öğrenmenin veya öğrenilecek içeriğin önemini ve içsel değerini öğrencilere aktarma kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Patrick, Turner, Meyer ve Midgley, 2003). Öğretme coşkusu, öğretmenlerin genel anlamda öğretim faaliyetlerinde deneyimledikleri zevk, heyecan ve keyfin derecesini yansıtır (Kunter, Tsai, Klusmann, , Brunner, Krauss ve Baumert, 2008). Öğretme coşkusu, bir öğretmenin sınıfta ilgi, canlılık, uyarılma ve hayal gücü oluşturmak üzere sergilediği davranışlar olarak ta tanımlanır (Allen, 1980). Coşkulu bir öğretmen canlı, enerjik ve verimli bir öğretim stili kullanır. Bu çalışmada öğretme coşkusu, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretme işini yaparken duydukları hazzı ve enerjiyi tanımlamak için kullanılmıştır.

Branş Coşkusu: Branşa özgü coşku, spesifik olarak öğretmenlik branşına ilişkin duygusal bir yönelim olarak tanımlanır. Kunter, Frenzel, Nagy, Baumert ve Pekrun (2011), branşa ilişkin coşkuyu, belirli bir branşı öğretme etkinliği ile ilgili coşku olarak tanımlar. Branşa ilişkin coşkusu yüksek öğretmenlerin uzmanı oldukları branşı ve bu branşa ilişkin kavramları öğrencilere aktarırken heyecan duyarlar. Bu çalışmada branş

coşkusu öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler branşının öğretimine ilişkin coşku, heyecan ve zevklerini tanımlamak için kullanılmıştır.

Tutum: En genel anlamda tutum; “bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir” (Kağıtçıbaşı, 2010).

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum: Bir meslek olarak öğretmenliğe ilişkin bireylerin sahip olduğu duygu, düşünce ve değerler bütünü tanımlamaktadır. Bu araştırmada öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip oldukları olumlu ve olumsuz inançların, değerlerin ve düşüncelerin toplamıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde öncelikli olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve mesleki coşku kavramları ile ilgili kuramsal çerçeve verilmiş; ilgili araştırmalar kısmında ise bu kavramlarla ilgili hem yurt içi hem de yurt dışında yürütülen çalışmalardan elde edilen özet halinde yer verilmiştir.

2.1. BİR MESLEK OLARAK ÖĞRETMENLİK

İnsanlığın var olmasıyla birlikte eğitim kavramının da ortaya çıktığı görülmektedir. Çünkü bireyler doğdukları andan başlayıp ömürlerinin sonuna kadar bir şekilde eğitim serüvenine içine katılmaktadırlar. Bu eğitim süreci zaman içerisinde insanların ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmekte ve değişerek gelişimini devam ettirmektedir. İnsanlar ilk dönemlerinde doğa ile ilgili bilgilerini ve becerilerini geliştirme ihtiyacı duyarken zamanla kendini geliştirmeye başlayarak bu süreci devam ettirmişlerdir. Bu gelişim süreci bizlere insanların ilkel dönemlerinden itibaren eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermektedir (Özer & Atık, 2015). Eğitim, ilkel toplumlardan başlayarak günümüz modern toplumlarına gelinceye kadar insanlara hayatta kalmak, yaşamlarını sürdürmek ve içinde yaşadıkları toplumda statülerini yükseltmek için kendini geliştirme imkanı sunmuştur. İlkel toplumlar olarak değerlendirilen ilk dönemlerde çeşitli aletlerin yapılması ve avlanma gibi bilgiler nesilde nesile aktarılırken, bugünkü modern toplumlarda yeni gelişmeler ışığında aktarılan içeriğin değiştiğini görmekteyiz (Çınar, 2002).

Toplumların gelecek nesillere bıraktığı bu bilgi ve içeriğin zaman içerisinde sürekli gelişmesi ve değişmesi, diğer canlılardan farklı olarak insanların zekalarını kullanarak içinde yaşadıkları dünyayı keşfedip öğrenmeye başlamış olması ile ilgilidir. İnsanlar tarihi süreç içerisinde öğrendiklerini biriktirerek kendilerini sürekli geliştirmeyi sürdürmüşlerdir. Ancak zaman içerisinde başkalarının bilgi birikimlerinden de

faydalanma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Çünkü insanların, kendi bilgi birikimleri her konuda yeterli olamamış, bilemedikleri konular hakkında bilgi sahibi olan kişilerden yardım almak istemişlerdir. Bunun neticesinde ilk öğreticiler ortaya çıkmıştır. İlerleyen zaman içerisinde bu süreç gelişerek devam etmiştir (Başaran, 1994).

Yazının kullanılmadan önceki dönemlerde informal bir eğitim söz konusu iken, yazının keşfedilerek kullanılmasıyla birlikte formal bir eğitim süreci başlamıştır (Şişman, 2010). Bireylerin hayata gözlerini açtıkları andan itibaren başlayan ve devam eden sosyalleşme sürecine informal eğitim denir. Bu süreçte bireyler hem öğrenen hem de öğreten rolündedir. Endüstrileşme öncesi dönemlerde hakim olan informal eğitim, alanında uzman olan kişilerce verilen bir eğitim olmaktan ziyade, aile içerisinde başlayan ve toplum içerisinden devam eden bir süreçtir. Buna rağmen informal eğitimin sadece endüstrileşmemiş toplumlarda var olduğu söylenemez. Çünkü endüstrileşmiş toplumlar içerisinde dünyaya gelen bireylerde doğdukları andan itibaren yeni davranış biçimlerini informal eğitim yollarıyla öğrenmektedir. Endüstrileşmemiş toplumlarda mesleki anlamda uzmanlaşma olmadığından eğitimler informal bir nitelikteydi. Bireylere ihtiyaç duyulan alanlardaki bilgiler ve beceriler ya aileler yoluyla ya da toplum tarafından yeterli görülen kişilerce öğretilmekteydi. İnfomal eğitim sürecinde bilgi ve becerilerin öğretilmesi bir program çerçevesinde yapılmadığı gibi genellikle bilinçsiz bir şekilde yapılmaktaydı. İnfomal eğitim toplumların gelişerek karmaşıklaşmaya başlaması ve endüstrileşmeye birlikte etkinliğini kaybetmeye başlamıştır.

Formal eğitim toplumlarda meydana gelen teknolojik gelişmeler neticesinde bireylerin hayatlarında önemli bir yer teşkil etmeye başlamıştır. Karmaşıklaşan toplum yapısı, endüstrileşme ve teknolojinin gelişmesi modern okulları ortaya çıkarmış. Bu okullarda öğretme görevini üstlenecek alanında uzman kişilere ihtiyaç duyulmuştur. Endüstrileşmeyle birlikte erkek ve kadın iş hayatına girmeye başlamıştır. Bireylerin iş hayatına girmesi, babanın ve özellikle annenin evde çocuğun eğitimine zaman ayırmasını azaltmış, alanında uzmanlaşmış kişilerce çocuklara eğitim verilmesi ihtiyacı doğmuştur. Bunun neticesinde okullar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bireylere formal eğitim sürecinde aktarılan bilgi ve beceriler belirli amaçlar doğrultusunda, planlı programlı kazandırılmaya çalışılır (Eskicumalı, 2011).

Öğretmenlik, insanlık yaşamının ilk yıllarından itibaren varlığını devam ettiren bir meslektir. İlk dönemlerde, öğretmenliğin din ile birlikte olduğu ve bu nedenden dolayı din adamlarının öğretmen olduğu kabul edilmekteydi. Öğretmen yetiştirmenin usta çırak ilişkisine dayandığı kabul edilen bu dönemde formal eğitim veren kurumlar bulunmamaktaydı. Avrupa’da 17. yüzyıldan itibaren formal eğitim ile öğretmen yetiştirmenin gerekliliğine inanılmıştır. Bu yüzyılda Giessen Üniversitesinde görev yapan profesörler öğretmenliği meslek olarak kabul etmiş ve bu konu ile ilgili görüşlerini savunmuşlardır. Profesörler, öğretmenlerin üniversite eğitimi yanında öğretmenlik mesleği ile ilgili eğitim almaları gerektiğine inanmışlardır. Bu düşünceler neticesinde öğretmen okulları gündeme gelmiş ve 1684-1685’te Fransa’da ilk öğretmen okulu açılmıştır. Fransa’da açılan okulun ardından kısa süre sonra Avrupa’nın diğer ülkelerinde akabinde ise Dünya’da öğretmen okulları açılmaya başlanmıştır (Tural, 2018).

Öğretmenlik mesleği, IX. yüzyıldan itibaren uzmanlık gerektiren bir meslek olarak görülmeye başlamıştır. Devletlerin kendi denetimlerinde olacak şekilde yapılan eğitim ile yurttaşlarına gerekli temel eğitimleri vererek Dünya’da artan rekabet ortamında öne geçme isteği eğitim kurumlarının ve öğretmenlik mesleğinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Devletler tarafından verilen eğitimin yaygınlaşması ve önemli hale gelmesi neticesinde öğretmenlere duyulan ihtiyaç ortaya çıkmıştır (Ceviz, 2018).

Türk Dil Kurumu (TDK, 2020) sözlüğünde meslek; sistemli bilgi ve becerilere dayanan, belli bir eğitim ile kazanılan, insanlara yararlı mal veya hizmet üretmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları önceden belirlenmiş iş olarak tanımlanmıştır. Geri kalmış toplumlarda meslekler, aile bireyleri tarafından birbirlerine aktarılır. Az gelişmiş toplumlarda meslekler, usta çırak ilişkisi şeklinde öğrenilir. Gelişmiş toplumlarda ise meslekler, kişilerin belirli alanlarda nitelikli olduğunu belirten sertifikalar aracılığıyla profesyonel olarak yapılan bir nitelik kazanır (Üzüm, 2019).

Bireyler doğduklarından itibaren birçok bilgi, beceriyi ailelerinden ve içinde yaşadıkları toplumdan öğrenirler. Bireyler bu süreçteki öğrenmelerin bir kısmını kendi kendilerine öğrenirler. Örneğin, duyu organlarımızı kullanarak çevremizi keşfeder,

çevremizdeki kişilerin davranışlarını gözlemleyerek öğrenebiliriz. Bireyler bazı öğrenmelerini de başkalarından aldıkları yardımlarla yapabilirler. Bu aşamada bireyler başkalarından yardım almadan öğrenemezler. Öğretme süreci öğrenme sürecinden farklıdır. Öğretme sürecinde önceden belirlenen amaçlar bilinçli bir şekilde ve amaçlı olarak öğretilir. Öğretme süreci, okullarda planlı ve programlı bir şekilde yürütülmektedir. Okullarda yürütülen öğretme faaliyetlerini yapan uzman kişilere öğretmen denilmektedir. Bireyler toplum içerisinde bir kişiden bilgi ve beceriler öğrenmekte fakat bu kişiler öğretmen olarak tanımlanmamaktadır. Çünkü, öğretmenlik uzmanlık gerektirmekte ve öğretmenin yapmış olduğu öğretme işlemleri belirli bir program çerçevesinde planlı bir şekilde gerçekleştirilmektedir (Eskicumalı, 2011).

Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli işe meslek denir (Türk Dil Kurumu, 2005). Milli Eğitim bakanlığı tarafından çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunu'nun (MEB, 1973) ilgili maddelerinde öğretmenlik, devletin eğitim-öğretim ve bunlar ile ilgili yönetim görevlerini kapsayan, özel uzmanlık gerektiren bir meslek olarak tanımlanmıştır. Öğretmenler meslekleri gereği toplumdaki bireylerle ilişki içerisinde görevlerini yerine getirirler. Öğretmenlik sadece okul içerisinde devam eden bir süreç değildir. Çünkü öğretmenlik yeri geldiğinde okul dışında bulunan öğrenci velileri ve toplum temsilcileri ile de etkileşim içerisinde sürdürülen bir meslektir. Öğretmenlik bu yönüyle toplumdaki diğer meslek gruplarından farklı olarak toplum geniş bir kesimiyle etkileşimde bulunmayı gerektiren bir meslektir (Çelikten, Şanal, & Yeni , 2005).

2.2. Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri

- a) Kişisel Özellikleri:** Öğretmen olan bir kişinin hem mesleğini hem de çocukları sevmesi gerekir. Çünkü mesleğini ve çocukları sevmeyen kişi iyi bir öğretmen olamayacaktır. Sevmesini bilen bir öğretmen öğrencileriyle sıcak bir ilişki kurar. Öğrencilerinin başarılı olması için çaba sarf eder ve onlar arasında ayrım yapmaz. Öğretmenler çocukların gelişim dönemi özelliklerini bilmeli ve dönem özelliklerinden kaynaklanan bazı olumsuz davranışları anlayarak bunlara karşı sabırlı ve hoşgörülü olmalıdır. Öğretmenlik mesleği öğrencileri ile olan ilişkisinde etkili bir iletişim kurmayı gerektirmektedir. Etkili iletişim için öğretmenlerin ses tonu, beden dili ve hitabet yeteneği önemlidir. Öğretmenlerin

olumsuz davranışlardan çok olumlu davranışlar üzerinde durması ve öğrencilerinin güvenini kazanması gerekir. Öğrencileri için yüksek beklenti sahibi olan öğretmen, öğrencilerin kişisel ve ailevi sorunları ile de ilgilenmesi gerekir. Öğrencileri için rol modeli konumunda olabilecek öğretmenin, sağlam bir karakteri ve örnek bir kişiliğinin olması gerekir. Çünkü öğretmen öğrencileri için bir lider, model ve örnek alınabilecek bir kişiliktir (Eskicumalı, 2011).

b) Mesleki Özellikleri: Öğrenmeyi sağlamakla görevli olan öğretmenin bu görevi gerçekleştirebilmesi için mesleki açıdan bazı niteliklere haiz olması gerekir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgiler ve beceriler, genel kültür bilgisi ve alan bilgisi öğretmenlik mesleği niteliklerindendir. Kişilik özellikleri her ne kadar olumlu olsa da genel kültür, alan bilgisi ve mesleki bilgiye sahip olmayan bir öğretmenin etkili bir öğretmen olması mümkün olmayacaktır (Çelikten, Şanal, & Yeni , 2005).

Yetim ve Göktaş (2004) öğretmenliğin bazı mesleki özelliklerini aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

- “1. Toplumun tarihî, kültürel, milli ve manevi değerlerini benimsemek, korumak ve geliştirmek,
2. İnsan haklarına, millî demokratik, lâik, sosyal ve hukuk devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve gereklerini yerine getiren,
3. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne ve geniş bir dünya görüşüne sahip olan,
4. Çocuğun ve gencin biyolojik, psikolojik ve sosyal yapısını ve gelişmesini sağlayıcı çalışmalar yapan,
5. Öğrenme ve öğretme yöntem ve tekniklerini konulara göre ve bireysel gelişmeyi gerçekleştirecek biçimde uygulayan,
6. Derslerini plânlayan ve uygulayan,
7. Ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini kullanarak öğrencilerini, programları ve kendi öğretme gücünü değerlendirerek, eksiklerini gideren,
8. Programların plânlanmasına ve geliştirilmesine katılan,
9. Öğrenmeyi kolaylaştıran,

10. Okul ve toplum işlerini birleştiren,
11. Çocukların davranış tarzlarını değiştirmeye çalışan,”

2.3. Öğretmen Yeterlikleri

Bir işi etkili olarak yapabilmek için bireylerin sahip olması gereken özelliklere yeterlik denir. Yeterlik kavramı öğretmenler açısından düşünüldüğünde; öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgileri, anlayışları, becerileri ve tutumları ifade etmektedir (Ceyhan, 2014). Eğitim ve öğretimde belirlenen hedefler ne kadar iyi belirlenmiş olsa da, eğitimin önemli bir parçası olan ve belirlenen hedefleri gerçekleştirebilecek yeterliğe sahip öğretmenler olmadan eğitimden beklenen sonuç elde edilemez (Üstüner, 2006). Öğretmenlik mesleği uzmanlık gerektiren bir alan olduğundan, bu alanda görevlendirilecek kişilerin bazı yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu yeterlilikler genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi ve alan bilgisidir. Genel kültür dersleri; öğretmenler öğreteceklerini anlatırken kendilerini alanıyla sınırlandırmamalı, geniş bir kültüre sahip olmalıdırlar. Kendini alanıyla sınırlandırmayan, farklı dinamiklerden ve örneklerden faydalananak öğrenme işlemlerini gerçekleştiren öğretmenler öğrenme sürecinin amacına ulaşmasını sağlarlar. Ayrıca öğrencilerin öğrenme süreçlerine katkısı olabilecek Televizyon, radyo, dergi, gazete, internet vb. gelişmelerden faydalanılması halinde öğretmenlik sürecinde sorun yaşanmayacaktır.

Öğretmenliğe İlişkin Meslek Bilgisi Dersleri; öğretmenlerin genel kültüre bilgisine sahip olmasının yanında öğretmenlik yapacakları alan bilgisini nasıl anlatacağı, ders işlerken hangi yöntem ve teknikleri kullanacağını da bilmesi gerekmektedir. Öğrencisinin özelliklerini bilemeyen, onun öğrenme sürecindeki engellerini teşhis edemeyen öğretmen, öğretim sürecinde yeterli başarıyı elde edemez. Alan bilgisi dersleri; öğretmenlerin özellikle alanlarıyla ilgili bilgileri ve becerileri kazanmış olmaları gerekir. Öğretmenlerin mesleki bilgi ve genel kültür alanlarında yeterli olmaları tek başına yeterli olmayacaktır. Ayrıca kendi alanlarında da yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları mesleki başarıyı getirecektir (Cemaloğlu, 2011).

2.4. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum

Latince de “harekete hazır” anlamına gelen tutum kavramı hakkında farklı tanımlar yapılmaktadır. Farklı disiplinlerde görev yapan kişilerce tutum kavramı ile ilgili tanımlar yapılırken kendi disiplinlerine ait unsurların ön plana çıkarıldığı ve tanımların bu yönde yapıldığı görülmektedir. Bu nedenden dolayı tutum kavramına ait çok sayıda tanım bulunmaktadır (Karakuş , 2017).

Alport’a göre tutum, “bireyin bütün nesnelere karşı göstereceği tepkiler ve durumlar üzerinden yönlendirici veya etkin bir güç oluşturan ve denem bilgilerde organize olan, ussal ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma halidir”. Katz’a göre tutum, “bireyin çevresindeki bir simgeyi, bir nesneyi ya da bir olayı olumlu ya da olumsuz bir şekilde değerlendirme eğilimidir”. Lambert’e göre tutum, “bireyin insanlar, gruplar, sosyal konular ve daha genel olarak herhangi bir çevresel olayla ilgili örgütlenmiş ve tutarlı bir düşünce, duygu ve tepki biçimidir” (İnceoğlu, 2010). “Tutum, bireyin kendi ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir” (İnceoğlu, 2010). Kağıtçıbaşı’na (2010) göre tutum ise “bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir”.

2.4.1. Tutumun Özellikleri

- 1- Doğuştan getirilmeyen tutumlar, bireylerin yaşantıları sonucunda sonradan kazanılmaktadır.
- 2- Yaşantılar sonucu meydana gelen ve geçici olmayan tutumlar belirli bir süre devamlılık gösterirler.
- 3- Tutumlar bireylerin öğrenme sürecini dereceli olarak biçimlendirdiğinden, insanların çevrelerini anlamalarına yardımcı olmaktadır.
- 4- İnsan ile obje ilişkisinde tutumlar tarafından belirleyici olan bir yanlılık durumu söz konusudur. Birey bir objeye karşı oluşturduğu tutumdan sonra, ona tarafsız bakmamaktadır.
- 5- Bir objeye karşı olumlu veya olumsuz bir tutumun oluşması, bahse konu objenin başka objelerle kıyaslanması sonucunda oluşmaktadır.

- 6- Tutumlar olumlu veya olumsuz davranışlara neden olabilir (Tavşancıl, 2010).

2.4.2. Tutumun Öğeleri

a) Bilişsel Öğ: Bireylerin tutum uyarıcılarına karşı gerçeklere dayanan bilgi, görüş ve inançları tutumun bilişsel öğelerini oluşturmaktadır. Bireylerin bilgileri, çevrelerinde bulunan tutum konu ve konuları ile ilgili geçirmiş oldukları yaşantılar neticesinde oluşmaktadır. Bireyler tarafından gerçekliği olmayan bir konu hakkında tutum oluşmaz. Tutum uyarıcılarına karşı oluşan bilgilerin gerçeklik oranı tutumların kalıcılık oranını doğrudan etkiler. Yani, bilgiler ne kadar gerçekçi ise tutumlar da o kadar kalıcı olacaktır. Tutum uyarıcıları ile ilgili bilgilerin değişmesi durumunda tutumlarında değişeceği görülecektir. Örneğin; bireyin çevresinde bulunan kişiler veya reklamlar aracılığıyla kaliteli ve sağlam olduğuna inanarak aldığı bir aracın yaşadığı deneyimleri neticesinde kaliteli ve sağlam olmadığına inanması sonucunda araç hakkındaki bilgilerin değiştiği görülecektir (Tavşancıl, 2010).

b) Duyuşsal Öğ: Bireylerin uyarıcılara karşı hissetmiş oldukları heyecanlar, hoşlanma veya hoşlanmama durumları duyuşsal öğeleri oluşturmaktadır. Bireyler tarafından uyarıcılara karşı verilen sözlü tepkiler, terlemelerin yaşanması ve kalp atışlarının hızlanması duyuşsal öğelere örnek gösterilebilir. Duyuşsal öğeler bireylerden bireylere değişiklik göstermektedir. Bireylerin uyarıcılarla yaşamış oldukları deneyimleri uyarıcılara karşı olumlu veya olumsuz duygular geliştirmelerine neden olur. Yeniden aynı uyarıcılarla karşılaşan bireyler daha önceden edinmiş oldukları yaşantılar neticesinde olumlu veya olumsuz duyguları gösterirler. Diğer öğelerin aksine duyuşsal öğe yönü ağır basan tutumların değişmesi daha zor olacaktır (Bozca, 2015).

c) Davranışsal Öğ: Tutum uyarıcıları ile ilgili olan ve gözlenebilen tepkiler davranışsal öğeleri oluşturmaktadır. Birey davranışlarını; alışkanlıkları, normları ve diğer tutumları etkiler. Bu nedenden dolayı bireyler daha çok duygularının etkilediği şekilde hareket ederler. Tutumlardan hareket edilerek bireyleri davranışları ön görülebilir (Duman, 2018).

Okul içerisinde yer alan; öğretmen, öğrenci, yönetici ve hizmetli gibi öğelerin birbirleriyle olan uyumu okula ait başarıda önemli rol oynamaktadır. Okullarda verilen eğitim ile öğrencilerde istendik davranışları kazandırılması ve öğrencilerin toplum için iyi birer vatandaş olması amaçlanmaktadır. Öğrencileriyle sürekli etkileşim içerisinde olan, öğrencilerine istenilen ve gerekli bilgileri aktaran, öğrencilerini değerlendirerek gerektiğinde dönütler veren öğretmenler okulun en önemli öğelerindendir. Okullar aracılığıyla öğrencilere verilen eğitimin amacına ulaşmasında öğretmenlerden beklenen verimin önemli olduğu görülmektedir (Erimez, 2012).

Öğretmenlerden beklenen verimin elde edilmesini sağlayacak en önemli ölçütlerden biri, öğretmenlerin mesleklerine olan ilgileridir. Öğretmenlerin mesleklerine olan ilgi düzeyleri, tutumlarının olumlu veya olumsuz boyutunu ortaya koymaktadır. Mesleklerine yönelik ilgileri yüksek olan öğretmenlerin tutumları da olumlu olacaktır (Eraslan & Çakıcı, 2011).

Başarılı olmak isteyen bir öğretmenin mesleğini severek ve isteyerek yapması gerekmektedir. Bu açıdan öğretmen adaylarında öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutum geliştirilmelidir (Akkaya, 2009).

Diğer tüm tutumlar gibi öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları da sonradan kazandırabilir olduğundan öğretmen eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının yetiştirildiği programlarda öğrencilere kazandırılan bilgiler ve beceriler ile, öğretmen adaylarının meslek hayatındaki tutum ve davranışlarında etkili olması amaçlanmaktadır. Öğretmenlerin mesleklerine ilişkin tutumlarının olumlu olması, mesleğin gerekliliklerini daha etkin bir şekilde yerine getirmelerini sağlar. Öğretmen adaylarının yetiştirildiği programlarda, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının nasıl olduğunun belirlenmesi, eğer var ise olumsuz tutumların olumlu olacak şekilde yeniden düzenlenmesi, ilgili öğretmenlik programının başarısını artıracığı gibi nitelikli öğretmen yetiştirilmesini de sağlar (Demirtaş, Cömert, & Özer, 2011).

Öğretmenlerin sınıf içerisindeki tutumları üç başlık altında toplanabilir.

a) Demokratik Tutumlar: Demokratik tutuma sahip olan öğretmenlerin, farklı düşüncelere açık olma, öğrencilerin düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilmelerine imkan sağlama ve bu düşüncelere saygı duyma gibi özellikleri bulunmaktadır. Demokratik tutuma sahip olan öğretmenler, öğrencilerine anlattıkları konularda önderlik ederek onların öğrenmelerini sağlarlar. Öğretmenler sahip oldukları demokratik tutum ile öğrencilerin kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri sınıf ortamını oluşturarak öğrencilerini öğrenmeye yönlendirirler. Bu tutuma sahip öğretmenler tarafından yetiştirilen öğrencilerin; başkalarının fikirlerine karşı saygılı ve hoşgörülü, sorumluluk bilincine sahip, araştırmaya ve gelişmeye açık, toplumsal ilişkilerinde başarılı bireyler oldukları söylenebilir (Uca, 2015).

b) Otoriter Tutumlar: Otoriter tutuma sahip olan öğretmenler öğrencileriyle olan ilişkilerinde sert ve kuralcıdırlar. Derslerin hazırlanması ve işlenmesi süreçlerinde tek sorumluluk öğretmenlere aittir. Öğrencilerinin izinsiz hareket etmelerine imkan tanımayan öğretmenler dersleri ile ilgili cezalandırma yöntemlerine sıklıkla başvururlar. Öğrencilerinin fikirlerine önem vermeyen ve onlara güvenmeyen öğretmenler kendilerine yöneltilen eleştirilere şiddetli bir şekilde tepki gösterirler. Öğretmenler tarafından sınıf içerisinde sıkı bir kontrol mekanizması bulunmaktadır. Otoriter öğretmenler tarafından eğitilen öğrenciler sınıf içerisinde istedikleri gibi davranamadıklarından kişilik çatışması yaşarlar. Ders süresince sorumluluk alamayan öğrencilerde sorumluluk duygusu gelişmez. Derse aktif olarak katılamayan öğrencilerde araştırma, bağımsız düşünme gibi özellikler gelişmez (Doğan, 2013).

c) İlgisiz Tutumlar: İlgisiz tutuma sahip olan öğretmenler; öğrencileriyle ilgilenmeyen ve onlara rehberlik etmeyen, değerlendirmelerinde tutarlı olmayan, çalışmalarını belirli bir plan ve amaç doğrultusunda gerçekleştirmeyen, sınıfta kuralları olmayan bir yapıya sahiptirler. İlgisiz tutum sahibi öğretmenler tarafından eğitilen öğrenciler; derslerde disiplinli bir şekilde hareket etmediklerinden hayatlarında da disiplinsiz bir şekilde yaşamlarını sürdürürler. Öğretmenleri tarafından derslerinde belirli bir amaç doğrultusunda eğitilmeyen öğrenciler hayatlarında da belirli bir amaca yönelemezler (Küçük Kılıç, 2014).

2.5. MESLEKİ COŞKU

Örgütsel yaşamda sıklıkla kullanılan “verimlilik” ve “başarı odaklılık” gibi kavramların yerine artık daha sıklıkla coşku (enthusiasm) kavramı tercih edilmektedir. Bazı araştırmacılar (Bkz. Day, 2004) örgütsel yaşamda coşku çağının başladığını ifade etmektedir. Coşku, özellikle hizmet sektörü çalışanlarının çalışma ortamları ve mesleklerinde yaşadıkları duygulardan biri olarak öne çıkmaktadır. Sözlüklerdeki tanımına göre coşku kavramı, iç ve dış uyaranlarla ortaya çıkan yoğun bir heyecanı, bir düşünce ya da bir duyguyla dolarak yücelme durumunu ifade etmek için kullanılan bir kavramdır (TDK, 2017). Bu kavrama yakın olan bir başka kavram da “tutku”dur. Güçlü bir istek ve eğilimin yöneldiği amaç olarak da tanımlanan (TDK, 2017) tutku çoğu zaman coşku ile eşanlamli olarak da kullanılır.

İnsan yaşamındaki hizmet sektörleri arasında önemli bir yer tutan eğitimde ise, coşku, heves, tutku söz konusu olduğunda öncelikle öğrenciler akla gelir. Halbuki aynı duygular öğretmenler için de yaşamsal değerdedir. Bir şeyi ne kadar önemsiyorsanız ona o kadar fazla zaman ve enerji de verirsiniz (Baum, 2002). Üstelik eğitimde etkililik söz konusu olduğunda bu iki kavram da etkililik göstergeleri olarak öne çıkmaktadır. Etkili öğretme ve öğrenmenin tam merkezinde sürekli sürdürülebilir coşkuya sahip ve rolünü büyük bir tutkuyla oynayan öğretmenler vardır.

Bir öğretmen için coşku ve tutku hem geçmişte hem de günümüzde önemli ve değerli bir özellik olarak algılanmaktadır. Öğretmen coşkusu öğrencinin öğrenmeden zevk alma kapasitesine dokunan ve onu harekete geçiren bir başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (Baum, 2002; Day, 2004; Kunter et al., 2011). Müfredatın yaşama geçirilmesinde asıl belirleyici etken sınıftaki öğretmendir. Clark’a (akt. Day, 2004) göre, öğretmenler çocuklardaki merakı doyurarak ve onlara öğrenme hevesi aşılayarak öğretim kalitesini yükseltebilir ya da yetersizlik, beceriksizlik ve tembellikle öğretim kalitesini çok kötü bir duruma da getirebilirler.

Coşku bir öğretmen için yaşamsal değerdedir. Yaptıkları işte coşkulu olan öğretmenler bulundukları ortamın farkındadırlar. Kendilerine ait net öz algıları vardır ve öğrencilerinin öğrenmeleri ve başarılı olmaları konusunda fark yapabileceklerine kalpten inanırlar. Onları gerçekten önemser ve severler. Aynı zamanda neyi

öğreteceklerini ve nasıl öğreteceklerini de önemserler. Yeterli olmak ve yeterli kalmak için bitmez tükenmez bir öğrenme merakları vardır. Üstelik, öğretim ortamlarında duyguların rolünü ve etkisini çok iyi kavramışlardır. Bu öğretmenler için öğretmenlik yaratıcı ve maceralı bir uğraştır ve coşku dolu davranışlar onlar için bir seçenek değil, kaliteli bir öğretim için zorunluluktur (Baum, 2002; Day, 2004; Kottler, Zehm & Kottler, 2005).

Okullarda gelişmenin sürekliliği için coşku ve adanmışlık kültürüne ihtiyaç vardır. Bu okullarda yeni fikirler desteklenecek, paylaşılacak ve yaygınlaşacaktır. Okul toplumunun tüm paydaşlarının aktif katılımı ve duygusal adanmışlığı olmadan bu kültürün ortaya çıkması ise gerçekleşmeyecektir (Hargreaves, 1994). Geline nokta eğitim araştırmacıları artık bir şeyi çok iyi biliyor: Öğrencilerin öğrenmesine en önemli katkı öğretmenin öz-bilgisi, adanmışlığı, coşkusu ve duygusal zekasıdır (Day, 2004). Coşkulu öğretmenler, kendi alanlarına ve öğrencilerine yönelik bir coşkuya sahiptir ve öğrencinin yaşamına nasıl etki edebileceklerine yönelik de bir inanca sahiptirler (Day, 2004). Üstelik öğretmen coşkusunun sınıf ortamında bulaşıcı olduğunu ve öğrencilerdeki coşkunun da öncülü olduğunu deneyimlemişlerdir (Woods ve Jeffrey, 1996).

Etkili öğretim hem kalbin ve ruhun, hem de zihnin işe koşulduğu karmaşık bir iştir. Çok az iş ruhun ve zihnin bir arada kullanıldığı bir ortam gerektirir (Huberman, 1993). Etkili öğretimin herkes tarafından ortak kabul gören bir formülü henüz yoktur. Çünkü etkili öğretim açısından öğrenci, öğretmen ve ortam kaynaklı değişkenlikler vardır. Ancak ilgi ve yeteneğimizin ötesinde bir öğretim söz konusu olduğunda elimizden gelen her şeyi yapmamız da beklenemez, çünkü eksik olan hem içeriğe hem de öğretime olan coşku eksikliğidir. Öğretmen için doğal olmayan bir öğretimin tarzı öğretmene zevk de vermez, üstelik öğretmenliği çekilmez hale getirebilir (Baum, 2002).

Öğretme coşkusu olan öğretmenlerin içten gelen bir anlatma becerisinin olduğu, alanına ilişkin bilgileri öğrencilerle paylaşmaya istekli olduğu ve öğrencilerle olan bu paylaşımından zevk aldığı belirtilmektedir. Coşkulu öğretmenlere göre, bu duygunun sürekliliği söz konusudur, coşkulu olmak yaşam ve düşünce tarzıdır. Öğrencileri yakından ilgilendiren bir diğer yön de öğretmenin coşkulu olmasının öğrencilerin derse ilgili olmalarını sağlama, derste paylaşılanları daha iyi kavramalarını sağlama ve

bireysel ve entelektüel gelişmelerine fırsat verme gibi farklı hedefleri kapsamaktadır (Karaman, 2009). Yapılan araştırmalar öğretmenlik coşkusunun genelde kişisel bir özellik olmakla birlikte, kişi ve ortamı eğiterek sonradan geliştirilebileceğini, öğretililebileceğini ve kazandırılabilirliğini de ortaya koymaktadır (Fried, 1995; Karaman, 2009; Liston, ve Garrison, 2004).

Coşku kavramı psikoloji alanında ortak bir tanıma sahip olmayan kavramlardan biridir. Bu kavram farklı alanlarda farklı anlamlarda kullanılmaktadır (Kunter, Frenzel, Nagy, Baumert, Pekrun, 2011). Öğrenciler de dahil birçok kişi coşkuyu iyi öğretmenliğin özelliklerinden biri olarak kabul etmektedir (Witcher, Onwuegbuzie, & Minor, 2001). Öğretmenlerin mesleki yaşamlarında sürekli olarak deneyimledikleri öğretmenlik zevkini ve tatminini yaşama göstergesi olarak da kabul edilmektedir (Pekrun, 2006). Bazı araştırmacılar öğretmenlik coşkusunun eğitimsel çıktılar üzerindeki etkilerin öncülü olduğunu ifade etmektedirler; bu çıktılardan bazıları ise başarı, test performansı, görev davranışı, öğrenmeye karşı öğrenci tutumu ve öğretmen etkililik göstergesidir (Patrick, Hisley & Kempler 2000).

Alanyazında coşku ile bağlantılı ölçekler mevcuttur. Ancak bu ölçekler öğretmen coşkusu etkileyen faktörlere ve coşkulu öğretmenlerin özelliklerine yöneliktir (Karaman, 2009). Öğretme coşkusu etkileyen faktörler dört boyutta toplanmıştır: Süreç motivasyon-demotivasyon, girdi-kurumsal yapı ve okul sistem özellikleri. Aynı çalışmada coşkulu öğretmen özellikleri ise iki kategori olarak ele alınmaktadır: genel kişilik özelliği ve öğretim sürecine yönelik özellikler. Genel kişilik özellikleri olarak, önemseme, pozitif düşünce, çocuk sevgisi, hareketli yapı ve tutarlı olma gibi özellikler sıralanmaktadır. Öğretim sürecine yönelik özellikler olarak ise, donanımlı olma, çaba harcama, farklı yöntem ve materyaller kullanma, paylaşım ve iletişim gibi özellikler sıralanmaktadır.

Araştırmalar öğretmenlik coşkusunun eğitim ortamlarını çok yakından ilgilendiren bazı kavramlarla ilişkilerine de odaklanmaktadır. Bunlardan bazıları, özyeterlik, iş tatmini, yaşam doyumu, tükenmişlik ve duygusal dengesizliktir (Kunter et al., 2011; Weigi, 2007; Smith ve Haack, 2000; Mulholland ve Wallace, 2001). Öğretmenlik coşkusunun iki boyutu vardır: Öğretme coşkusu (teaching enthusiasm) ve branş coşkusu (subject enthusiasm). Öğretme coşkusu öğretim eyleminden duyulan ve

kişilikle ilişkili bir coşktur. Bir öğretmenin öğrencileriyle etkileşiminde ortaya çıkan ve bağlamdan ciddi şekilde etkilenen bir çeşit coşktur. Öğrencilerin motivasyon düzeyleri, sınıftaki öğrenci sayısı, cinsiyet dağılımı, disiplin sorunları ve öğrenci öğretmen etkileşimi öğretme coşkusunun farklı düzeylerini açıklayabilir. İkinci boyut olan branş coşkusu ise bağlamdan bağımsızdır. Kişinin o alana olan ilgisiyle ilgilidir. Öğretmenin görev yaptığı ortamın özellikleri ile açıklanmaz (Kunter et al., 2011).

Etkili öğretimin ve öğrenci motivasyonunun ortaya çıkışında çok önemli bir payı olan öğretmenlik coşkusunun hem hizmet öncesi öğretmen adayları hem de hizmetteki öğretmenler için ölçülebilir şekilde ortaya konması iki açıdan çok değerli sonuçlar üretecektir. Öğretmenlik coşkusunda istenen düzeyde olmayan öğretmenlerin belirlenmesi ve öğretmenlik coşkularının arzu edilen düzeye çıkarılması için yeni planlar yapılması eğitim sisteminin bir kazanımı olabilecektir. İkincil bir yararı ise, İnsan Kaynakları Yönetimi açısından değerli bir sonuç üretecek olmasıdır. Bu yönetim yaklaşımı kısaca, doğru işe doğru kişinin yerleştirilmesi anlamına gelmektedir. Öğretmenlik yapılan alana yönelik elde edilecek coşku puanları hem öğretmen hem de eğitim yönetimi açısından yeni arayışlara dönük bir çıkış yolu olabilecektir.

2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.6.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Recepoğlu ve Ünal-İbret (2019) yaptıkları çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon düzeylerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırmaya 12 üniversitede Eğitim Fakültelerinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü 1.2.3.4. sınıflarında öğrenim gören 2193 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon algılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonlarında cinsiyetlere göre farklılık olduğu ve kadın öğretmen adayların algılarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonlarının sınıf düzeylerine göre değiştiği ve 1. Sınıfta en yüksek düzeyde iken 4. Sınıfta ise en düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. 12 farklı

üniversite yapılan araştırma neticesinde Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonlarında üniversite düzeyinde anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Akbulut, Güven ve Karaalioğlu (2018) yaptıkları çalışmada atama bekleyen öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırmaya Ankara ili Çankaya ilçesinde faaliyette bulunan özel bir kurumun Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) kursuna katılan 12 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda tutum kavramı duyuşsal, bilişsel ve davranışsal öğeler altında açıklanmıştır. Araştırma sonucunda atama bekleyen öğretmenlerin mesleklerine yönelik duyuşsal tutumlarının genel olarak olumlu olduğu, bilişsel yönden hem olumlu hem de olumsuz olduğu ve davranışsal yönden ise hem olumlu hem de olumsuz görüşlerin olduğu anlaşılmıştır. Araştırma neticesinde atama bekleyen öğretmenlerin meslekleriyle ilgili eleştirilerinin olmasına rağmen mesleklerine ilişkin tutumlarını baskın bir şekilde olumlu ifadelerle açıkladıkları anlaşılmıştır.

Dönmez ve Uslu (2013) yaptıkları çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının farklı değişkenler açısından öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırmaya Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 230 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu anlaşılmıştır. Kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına oranla öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu anlaşılmıştır. Öğretmenlik mesleğini kendi isteğiyle seçen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından babası üniversite mezunu olanların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha olumlu düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının anne öğrenim durumunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Gümüő, Çulha-Özbaő, Gülersoy, Duman, Türker, Avcı, Dikicigil (2018) yaptıkları araőtırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bakıő ačíından öğretmenlik uygulaması dersine iliőkin görüőleri ve önerileri ortaya koymayı amaçlamıőlardır. Araőtırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eęitim Fakóltesi Sosyal Bilgiler bölümü öğrencilerinin Öęretmenlik Uygulaması dersine giren 12 öğretmen katılmıőtır. Araőtırma sonucunda staj sürecinin yeterince etkili olmaması ve staj sürecinin kısa olması öğretmenlerin geneli tarafından eleőtirildięi anlaőılmıőtır. Öęretmen adaylarının davranıő ve tutumlarına yönelik öğretmenlerin önemli bir kısmının olumlu gözlemlere sahip oldukları, öğretmenlerin bir kısmının ise KPSS sınavının olması, atanamama kaygısı ve ders yoğunluklarının fazla olması gibi sebeplerden ötürü öğretmen adaylarının motivasyonlarının düşük olduğunu düőündükleri yapılan araőtırma neticesinde anlaőılmıőtır. Öęretmen adaylarındaki özgüven eksikliği ve uygulama sınıflarında zaman zaman karőılaőılan sınıf hakimiyetine yönelik sorunların staja karőı isteksiz tutum takınmalarına neden olduğu anlaőılmıőtır.

Ayık ve Ataş (2014) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğretme motivasyonları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesinde öğrenim gören 294 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile öğretme motivasyonları arasında pozitif bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı olumlu bir tutuma sahip oldukları ve bunun neticesinde öğretme motivasyonlarının da arttığı anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının içsel motivasyonlarının dıősal motivasyonlarından daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Bircan (2019) yaptığı araştırmada Pedagojik Formasyon eğitimi alan Tarih öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişki tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya İç Anadolu Bölgesinde bulunan bir üniversitenin Edebiyat Fakóltesi Tarih bölümünde öğrenim gören 115 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının genel anlamda öğretmenlik mesleğine olumlu baktıkları anlaşılmıştır. Kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin sevgilerinin ve uyumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Öğretmenlik mesleğini sevdiği için seçtiğini belirten öğretmen adaylarının boşta kalmamak için seçtiğini belirten öğretmen adaylarında göre öğretmenlik mesleğine daha fazla değer verdikleri anlaşılmıştır.

Biber (2018) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersine ve öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerini alarak dersin adaylara olan katkılarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmaya İstanbul'da bulunan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören son sınıf öğretmen adayları ile aynı fakültenin Pedagojik Formasyon Programında öğrenim gören Matematik Bölümü öğrencilerinden oluşan toplam 197 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının önemli bir kısmının Öğretmenlik Uygulaması dersinin mesleğe katkı sağladığı düşüncesine sahip oldukları anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının eğitim kurumlarının mevcut koşulları ile ilgili farklı görüşlere sahip oldukları ve bu konuda yapılan yorumların büyük kısmının fiziki koşullar ve öğretmenlere yönelik olduğu anlaşılmıştır. Okullardaki uygulama öğretmenlerinin büyük kısmının tecrübeli ve iletişim becerilerinin yüksek olduğu öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir. Öğretmen adayları tarafından öğrencilerin çok büyük kısmının derse karşı ilgisiz oldukları ve olumsuz öğrenci davranışları sergiledikleri belirtilmiştir.

Karatekin, Merey ve Keçe (2015) yaptıkları araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 403 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının genel olarak mesleki tutumlarının olumlu yönde olduğu anlaşılmıştır. Kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının anne ve babalarının eğitim düzeyleri ile babalarının mesleklerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını etkilemediği anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarından öğretmenlik mesleğini isteyerek seçenlerin istemeyerek seçenlere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları anlaşılmıştır.

Aksoy (2010) yaptığı araştırmada Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin tamamı katılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarından bölümünü isteyerek tercih edenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının, okumakta olduğu bölümü istemeyerek seçen öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının anlamlı bir şekilde değiştiği anlaşılmıştır.

Bozdoğan, Aydın, Yıldırım (2007) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlamışlardır. Araştırmaya Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 181 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarından öğretmenlik mesleğini kendi isteğiyle seçenlerin, boşta kalmamak için öğretmenlik mesleğini seçenlere göre mesleğe karşı olumlu tutumlarının daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere ve yaşadıkları yerlere göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı bir değişimin olmadığı anlaşılmıştır.

Bulut ve Doğar (2006) yaptıkları araştırmada farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Okul Deneyimi-1 ve Okul Deneyimi-2 derslerine devam eden 865 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının sınıf seviyelerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında önemli bir etkisinin olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adayları nazarında öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünün giderek arttığı anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında önemli bir veri teşkil etmediği anlaşılmıştır.

Çapa ve Çil (2000) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlamışlardır. Araştırmaya ODTÜ Eğitim Fakültesi bölümünde öğrenim gören 340 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının sınıflarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında farklılık olduğu anlaşılmıştır.

Çapri ve Çelikkaleli (2008) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarını cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi son sınıflarında öğrenim gören ve mezun olabilecek toplam 250 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre mesleki yeterlilik inançlarını daha yeterli olarak değerlendirdikleri anlaşılmakta. Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulguya göre öğrenim görülen fakültelerin mesleğe ilişkin tutum konusunda önemli bir etkiye sahip olmadığı anlaşılmıştır.

Çetinkaya (2009) yaptığı araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği bölümü son sınıfında öğrenim görmekte olan 195 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumlarının olduğu anlaşılmıştır. Kız öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu anlaşılmıştır. Türkçe öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı anlaşılmıştır. Türkçe öğretmen adaylarının ÖSS'deki tercih sıralarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında farklılıkların olduğu anlaşılmıştır.

anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Bazı lisans bölümleri arasında öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarda farklılaşmanın olduğu anlaşılmıştır.

Gökçe ve Sezer (2012) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlamışlardır. Araştırmaya Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 536 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında farklılık olduğu anlaşılmıştır. Kız öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının ÖSYM tercih sırlarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun mesleğe başladıklarında devlete ait bir eğitim kurumunda çalışmak istedikleri anlaşılmıştır.

Işık, Çiltaş ve Baş (2010) yaptıkları araştırmada öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleğindeki sorunları araştırmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda öğretmenlik mesleğini yapacak kişilerin öğretmen olmaya istekli olması ve ortaöğrenim başarı düzeyinin yüksek olan adaylardan seçilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Öğretmenlerin kendi alanlarıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmaları yanında bu bilgileri uygun bir şekilde öğretebilecek öğretim metotlarına da sahip olmaları gerektiği anlaşılmıştır. Nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesinde üniversite öğretim elemanlarının niteliksel ve niceliksel yeterliliklerinin en önemli etken olduğu anlaşılmıştır.

Koçoğlu ve Egüz (2019) yaptıkları araştırmada Türkiye’de Sosyal Bilgiler eğitimindeki problemlere ilişkin uzmanların algılarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Sosyal Bilgiler eğitimi alanında doktora yapmış 15 kişi katılmıştır. Araştırma sonucunda kaynak erişimiyle alakalı olarak sıkıntıların yaşandığı anlaşılmıştır. Eğitim politikasında problemlerin olduğu ve bunun neticesinde iş bulma konusunda katılımcıların kaygı eşiğinin arttığı anlaşılmıştır. Ortaokullarda alanla ilgili olarak ders saatlerinin yeterli olmadığı, öğretim ilkelerinin öğrenme-öğretme sürecinde

yeterince dikkate alınmadığı, bu alanda yetişmiş eğitimcilerin yeterli olmadığı gibi eğitim sistemiyle alakalı yaşanan sorunlar olduğu anlaşılmıştır.

Özder, Konedralı ve Zeki (2010) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Atatürk Öğretmen Akademisinde öğrenim görmekte olan 208 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adayların meslek tutumlarının cinsiyetlere göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih nedenlerini cinsiyetler açısından farklılık gösterdiği anlaşılmıştır.

Semerci (1999) yaptığı araştırmada Mesleki ve Teknik Eğitim fakülteleri için öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi 1. ve 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 719 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonucunda 1. ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu anlaşılmıştır.

Tanrıöğen (1997) yaptığı araştırmada Buca Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 397 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüm ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının sınıflarının değişmesiyle birlikte öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında olumlu veya olumsuz bir değişikliğin olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının ÖSYS tercih sıralaması ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında bu sıralamaya bağlı olarak farklılıklar gösterdiği anlaşılmıştır. Kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu anlaşılmıştır.

Terzi ve Tezci (2007) yaptıkları çalışmada Necatibey Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 645 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının olumlu ve yüksek düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının bölümlerinin ve sınıflarının farklı olması öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etkisinin olmadığı anlaşılmıştır.

Üstüner (2006) yaptığı çalışmada öğretmenlik mesleğine yönelik bir tutum ölçeği geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 449 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla bir ölçeğin geliştirildiği anlaşılmıştır. Bu ölçeğin psikometrik nitelikleri açısından geçerli ve güvenilir bir yapıda olduğu anlaşılmıştır.

2.6.2. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Allen (1980) tarafından yapılan tez çalışmasında, coşkulu sınıf öğretimi ile öğrenci başarısını etkilediği düşünülen (a) derse devam, (b) okula ilgi, (c) eğitim motivasyonu, (d) derse ilgi ve (e) öğretmenlere ilişkin değerlendirmeler arasında ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma için ihtiyaç duyulan verilerin bir kısmı, sınıfta eğitim veren 43 aday öğretmenin gözlenmesi ile elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin derse ilgisi ve okula ilgisi ile öğretmen coşkusu arasında bir ilişki olmadığı hem coşkulu hem de coşkusuz öğretmenlerin ders anlattığı sınıflarda derse ve okula ilgi puanları açısından düşük ve yüksek puanlara sahip öğrencilerin olduğu belirlenmiştir. Benzer biçimde öğrencilerin devamsızlık durumları ile öğretmen coşkusu arasında bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Kunter, Tsai, Klusmann, Brunner, Krauss ve Baumert (2008) tarafından yapılan çalışmada öğretmen coşkusunu ve bunun öğretim davranışlarıyla nasıl ilişkili olduğunu araştırmak amaçlanmıştır. Çalışmada öğretmenlerin matematik branşına olan coşkuları

ile öğretme coşkuları iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Çalışmaya Almanya'daki 179 farklı okulda görev yapan toplam 323 öğretmen ve bu öğretmenlerin eğitim verdiği 3961 öğrenci katılmıştır. Anketler, öğretmenlerin coşkusu ve öğretim davranışlarını hem öğretmen hem de öğrenci açısından değerlendirmek için kullanılmıştır. Yapısal eşitlik modellemesi ile yapılan analizler sonucunda hem öğretmenlerin kendileri hem de öğrencileri tarafından öğretim konusunda daha coşkulu olduğu belirtilen öğretmenlerin daha etkili öğretim davranışları sergiledikleri belirlenmiştir. Buna karşın, matematik branşına ilişkin coşku sadece öğretmenlerin kendileri tarafından raporlandı, öğrencilerin değerlendirmelerinde böyle bir sonuca ulaşılmadı.

Kunter, Frenzel, Nagy, Baumert ve Pekrun (2011) tarafından yapılan araştırmada öğretmen coşkusu ile ilgili bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada üç farklı öğretmen grubundan veri toplanmıştır. İki örneklem grubunda (N=205 ve N=332), öğretmenlerden elde edilen veriler ile öğrencilerden elde edilen veriler eşleştirilmiştir. Diğer örneklem grubunda (N = 113) ise öğretmenlere işle ilgili diğer ölçekler (özyeterlik, tükenmişlik vb.) uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmen coşkusu ölçeğinin öğretme coşkusu ve branş coşkusu olmak üzere iki boyutunun olduğu ortaya çıkmıştır. Bu boyutların anlam ve bağlam açısından birbirinden farklılıklar içerdiği belirlenmiştir. Öğretim coşkusu sistematik olarak mesleki refah ve sınıf değişkenleriyle ilişkili olduğu, branş coşkusunun diğer mesleki refah ölçütleriyle orta derecede ilişkili olduğu ve öğretilen sınıfların özelliklerinden bağımsız olduğu belirlenmiştir.

Patrick, Hisley ve Kempler (2000) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen coşkusunun hem öğrencilerin içsel öğrenme motivasyonları hem de psikolojik canlılıkları üzerindeki etkilerini araştırılmıştır. İki farklı çalışma halinde yürütülen araştırmanın birinci çalışmasında, içsel motivasyon, canlılık, öğretmen coşkusu ve diğer birçok olumlu öğretmen davranışını içeren bir ölçek 93 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Bu çalışmada öğretmenlere ait değişkenler arasında coşkun, öğrencilerin içsel motivasyonunun ve canlılığının en güçlü belirleyicisi olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci çalışmada ise, 60 üniversite öğrencisiyle deneysel bir tasarımda öğretmen coşkusu seviyesi (yüksek ve düşük) manipüle edilerek uygulama yapılmıştır.

Coşkulu öğretmen tarafından verilen dersi alan öğrencilerin daha sonra ders materyali ile ilgili daha fazla içsel motivasyon bildirdikleri ve derste kendilerini daha canlı hissettikleri belirlenmiştir.

Brigham, Scruggs ve Mastropieri (1992) tarafından yapılan çalışmada öğretmen coşkusunun bir değişken olarak öğrenme gücü olan 16 ortaokul öğrencisinin (12.9-25.4 yaş arası) akademik ve davranışsal performansı üzerindeki etkilerini incelenmiştir. Çapraz desenin kullanıldığı çalışmada farklı coşku düzeyleri olan öğretmenlerle öğrencilere 2 haftalık bir süre boyunca fen eğitimi verildi. Araştırma sonucunda coşkulu derslerin işlendiği sınıflardaki öğrencilerde önemli ölçüde daha yüksek akademik başarı ve daha düşük istenmeyen davranışlar gözlemlenmiştir. Ayrıca çalışmada coşkulu öğretimin yapıldığı sınıflarda öğretmen adayları tarafından öğretimle daha fazla ilgilenen ve muhtemelen daha fazla öğrenen öğrenciler olduğu gözlemlenmiştir.

Mckinney, Larkins, Kazelskis, Ford, Allen ve Davis (1983) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen coşkusunun 4. sınıfta öğrencilerinin sosyal bilgiler başarısı üzerindeki etkilerini ve aynı zamanda coşku açısından öğretmenler arası benzerliklerin sergilenme düzeyi incelemiştir. Yapılan analizler sonucunda öğretmenler arasında yüksek, orta ve düşük coşku seviyeleri arasında benzerlikler olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca, öğretmen coşkusunun dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler başarısı üzerinde bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen gayri resmi gözlem sonuçlarına göre, yüksek coşkulu öğretimin yapıldığı uygulamada sınıf yönetimi sorunlarında belirgin bazı artışlar yaşandığı belirlenmiştir.

König (2020) tarafından yapılan çalışmada öğretmen coşkusunun öğretim kalitesi üzerindeki etkilerini analiz etmek için konular arası deneysel tasarım (N = 163) kullanılmıştır. Çalışma kapsamında bir eğitim podcast'inin iki versiyonu geliştirilmiştir: Nötr ve coşkulu versiyon. Deneysel işlem kapsamında her iki versiyonda kullanılan içerik aynı tutulurken, konuşmacıya podcast senaryosunu birinde nötr diğerinde coşkulu bir şekilde okuması talimatı verilmiştir. Sonuçlar, coşkulu versiyonu dinlemenin daha olumlu öğretim kalitesi derecelendirmeleriyle sonuçlandığını göstermiştir. Coşkulu

versiyonu dinleyen katılımcılar onu daha ilginç ve heyecan verici olarak değerlendirmiş, dinleme sürecinden daha çok keyif almıştır. Coşkulu podcast'i dinleyen katılımcıların konu hakkında daha fazla bilgi edinmek için daha yüksek bir motivasyona sahip olduğu, podcast sunucusunu daha güvenilir olarak değerlendirdiği ve podcast'e daha yüksek bir puan verdiği belirlenmiştir.

Alkhateeb (2013) tarafından yapılan çalışmada, Katar'daki eğitim öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Eğitim alanındaki 334 öğrenciye (Yaş ortalaması = 21.3 yıl) tutum ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizinden sonra, katılımcıların bir meslek olarak öğretmenlik konusunda oldukça olumlu bir tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Sonuçlar aynı zamanda eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının lisans akademik başarılarını etkilediğini göstermiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın deseni, evren ve örneklem bilgisi, kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi esnasında kullanılan istatistiksel teknikleri hakkında bilgiler bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının a) mesleğe ilişkin coşkuları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin belirlenmesi, b) mesleki coşku ve tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, bölümü isteyerek okuma ve bölümde lisansüstü eğitim yapmayı isteme değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulması, c) mesleki coşku, mesleğe ilişkin tutum ve öğretmen olarak atanma olasılığına ilişkin algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin coşkuları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin belirlenmesinde betimsel desen kullanılmıştır. Betimsel desenin kullanıldığı araştırmalar, bir olayı veya olguyu nicel ya da nitel yönden betimlemeyi amaçlayan araştırma türüdür (Balcı, 2005). Betimsel araştırmalarda bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların yetenek, tercih ve davranışları gibi özellikleri özetlenir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleki coşku ve tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, bölümü isteyerek okuma ve bölümde lisansüstü eğitim yapmayı isteme değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesinde nedensel-karşılaştırmalı desen kullanılmıştır. Nedensel-karşılaştırmalı desenler genellikle, sonuç veya bağımlı değişkenler açısından gruplar arasındaki farklılıkları keşfetmek için

önceden var olan veya türetilmiş grupların kullanılmasını içerir (Schenker & Rumrill Jr, 2004). Nedensel-karşılaştırmalı bir desende, bir bağımsız ve bir bağımlı değişken arasındaki ilişki araştırılır. Bu tür araştırmalarda bağımsız değişken, erkek ve kadın öğretmenler veya birinci sınıf, ikinci sınıf ortaokul ve lise öğrencileri gibi en az iki gruptan oluşur (Privitera & Ahlgrim-Delzell, 2018). Nedensel karşılaştırmalı desenin kullanıldığı araştırmalarda insan grupları arasındaki farklılıklara ilişkin nedenler ve sonuçlar, koşullar ve katılımcılar üzerinde herhangi bir müdahale olmadan belirlenmeye çalışılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşku, mesleğe ilişkin tutum ve öğretmen olarak atanma olasılığına ilişkin algıları arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde ise ilişkisel araştırma deseni kullanılmıştır. Bu araştırma deseninde, iki ve daha fazla sayıdaki parametre arasındaki değişimin varlığı ve derecesi tespit edilmeye çalışılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010; Karasar, 2015).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarını oluşturmaktadır. İnönü Üniversitesi Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı'ndan alınan verilere göre ilgili dönemde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında toplam 279 öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırmanın evreninde yer alan katılımcı sayısının ulaşılabilir nitelikte olduğu için ayrıca örneklem alma yoluna gidilmemiş, evrende yer alan öğrencilerin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Uygulamanın yapılabilmesi için gerekli yasal izinler alındıktan sonra Nisan-Mayıs ayında uygulamalar yapılmıştır. Ancak uygulamanın yapıldığı dönemde devamsızlık yapan öğrenciler olduğu için 58 öğrenciye veri toplama aracı uygulanamamıştır. Bu bulguya göre çalışma grubundaki öğrencilerin yaklaşık olarak % 79'una ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca 24 öğrenci tarafından doldurulan veri toplama aracı eksik ve hatalı olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Yapılan uygulama sonucunda araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarına ilişkin demografik bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1*Araştırmanın Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler*

Değişken/Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	135
	Erkek	62
	Toplam	197
Sınıf	1. Sınıf	66
	2. Sınıf	40
	3. Sınıf	46
	4. Sınıf	45
	Toplam	197
Bölümünüzü isteyerek mi tercih ettiniz?	Evet	128
	Hayır	69
	Toplam	197
Bölümünüzde lisansüstü eğitim almak ister misiniz?	Evet	115
	Hayır	82
	Toplam	197

Tabloda görüldüğü üzere araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının 135'i (%68.5) kadın iken, 62'si (%31.5) erkektir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 66'sı (%33.5) 1. sınıfta, 40'ı (%20.3) 2. sınıfta, 46'sı (%23.4) 3. sınıfta ve 45'i (%22.8) 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (%65) bölümü isteyerek tercih ettiğini belirtirken, bir kısmı (%35) bölümü isteyerek tercih etmediğini belirtmiştir. Katılımcıların %58.4'ü bölümde lisansüstü eğitim almak istediğini belirtirken, %41.6'sı lisansüstü eğitim almak istemediğini belirtmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak üzere *Mesleki Coşku Ölçeği* ve *Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği*'nin bir arada olduğu bir test bataryası kullanılmıştır. Ölçeklere ilişkin ayrıntılı bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

3.3.1. Mesleki Coşku Ölçeği

Araştırmada Kunter ve diğ. (2011) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Özer ve Kış (2016) tarafından yapılan “*Mesleki Coşku Ölçeği*” kullanılmıştır. Özer ve Kış (2016) geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapmıştır. Yaptıkları analizler sonucunda ölçeğin orijinal formunda olduğu gibi iki faktör ve 10 maddeden oluştuğunu, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları ise öğretim coşkusu boyutu için “.889”, branş coşkusu için “.913” olduğunu belirlemişlerdir. Aynı çalışmada ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerinin ise öğretim coşkusu boyutu için “.760” ile “.825” arasında, branş coşkusu boyutu için “.813” ile “.862” arasında değiştiği belirtilmiştir. Ölçeğin Türkçe formu orijinal formunda olduğu gibi toplam 10 madde ve iki boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyutta yer alan beş madde öğretmenlerin, öğretime ilişkin genel coşku düzeylerini ölçmektedir. İkinci boyutta yer alan beş madde ise öğretmenlerin branşlarına ilişkin duydukları coşku düzeyini ölçmektedir. Ölçek maddeleri beşli Likert Ölçeği (1=Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) olarak derecelendirilmektedir. Ölçekten alınan puanların artması genelde öğretmenlik mesleğine özelde ise öğretmenlik branşına ilişkin coşkunun arttığını, azalması ise tersi bir durumu göstermektedir. Bu araştırmada yapılan analizler sonucunda Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları “*Öğretim Coşkusu*” boyutu için “.872”, “*Branş Coşkusu*” boyutu için ise “.922” olarak hesaplanmıştır.

3.3.2. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği

Araştırmada öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarını ölçmek üzere Üstüner (2006) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçek geliştirme çalışmaları İnönü Üniversitesinde 2003-2004 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında 11 farklı öğretmenlik programında öğrenim görmekte olan 449 öğrenciden veri toplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek üzere yapılan Açımlayıcı faktör analizi sonrasında ölçek formunda yer alan 34 maddenin tek faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerlerinin “.74” ile “.41” arasında değiştiği ve ölçekteki maddelerin varyansın %30’unu açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğin güvenirliğini belirlemek üzere 116 eğitim fakültesi öğrencisine 4 hafta ara ile iki kez uygulanması sonucu test-tekrar test güvenirlik katsayısı “.72” olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç

tutarlılık katsayısı ise “.93” olarak hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan 10 madde (2, 5, 6, 7, 8, 15, 20, 21, 30, 32) tersten puanlanması gereken olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri beşli Likert Ölçeği (1=Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) olarak derecelendirilmektedir. Bu araştırmada yapılan analizler sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısı “.957” olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada veri analizi yapılmadan önce eksik ve hatalı veri olup olmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan analizlerde eksik ve hatalı veri olmadığı belirlendikten sonra verilere ait basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiş, bu değerlerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Bu aşamadan sonra ilk alt probleme yanıt bulabilmek için elde edilen veriler üzerinden betimsel istatistik hesaplamaları (en düşük ve en yüksek puanlar, aritmetik ortalama, standart sapma vb.) yapılmıştır. Öğretmen adaylarının mesleki coşkularının ve mesleğe ilişkin tutumlarının cinsiyet, bölümü isteyerek okuma, bölümde lisansüstü eğitim alma isteği değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. T testi ile var olan iki grubun ortalamaları arasındaki farklılık karşılaştırılır (Dunn, 2001). Öğretmen adaylarının mesleki coşkularının ve mesleğe ilişkin tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizi sonucunda grup puanları anlamlı farklılık çıkması durumunda farkın kaynağını belirlemek üzere Scheffe çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Scheffe testi gruplar arası farkların incelenmesinde en çok yönlü ve muhafazakar test olduğu için (Homack, 2001) tercih edilmiştir. Son olarak algılanan atanma yüzdesi, mesleki coşku ve mesleğe ilişkin tutum değişkenleri arasındaki ilişkileri belirlemek için ise korelasyon analizi yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi olarak .05 alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma kapsamında toplanan verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ait yorumlar yer almaktadır. Bulgular araştırmanın alt problemlerinin verilişindeki sıraya göre düzenlenmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi “*Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları ne düzeydedir?*” olarak ifade edilmişti. Bu alt probleme yanıt bulmak üzere toplanan veriler üzerinden aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2

Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutuma Ait Betimsel Analiz Sonuçları (n=197)

Ölçek	Boyut	Madde Sayısı	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	$\bar{X}^*$	Ss
<i>Mesleki Coşku</i>	<i>Öğretme Coşkusu</i>	5	7.00	25.00	21.47 [4.29]	3.75
	<i>Branş Coşkusu</i>	5	5.00	25.00	18.36 [3.67]	5.10
<i>Mesleğe İlişkin Tutum</i>		34	48,00	170.00	140.05 [4.12]	24.20

* Parantez içerisindeki değerler 5’li Likert üzerinden alınan ortalama puanları göstermektedir.

Araştırmada kullanılan mesleki coşku ölçeği *öğretme coşkusu* ve *branş coşkusu* olmak üzere iki boyuttan oluşmaktaydı. Tablo 2’de yer alan bulgular incelendiğinde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretim coşkusu puanların ortalamalarının $\bar{X}=21.47$ (ss= 3.75) olduğu, branş coşkusu puan ortalamalarının ise $\bar{X}=18.36$ (ss= 5.10) olduğu görülmektedir. Bu bulgu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının genel olarak öğretime ve öğretmeye ilişkin heves ve motivasyonlarının yüksek olduğunu ($\bar{X}=4.29$) göstermektedir. Ancak öğretime ilişkin coşku ile karşılaştırıldığında, branşlarına ilişkin coşku ve motivasyonlarının ise görece düşük olduğu ($\bar{X}=3.67$) tespit edilmiştir. Bu bulgu Sosyal Bilgiler alanı ile ilgili son dönemlerde yapılan öğretmen atamalarının sayısı ve atanma puanı ile ilişkili olabilir. Öğretmenliğe ve öğretmeye ilişkin olumlu bir motivasyona sahip öğretmen adaylarının, atanma olasılığını düşük görmeleri, branşlarına ilişkin motivasyonlarını olumsuz etkilemiş olabilir.

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde katılımcıların aritmetik ortalamasının $\bar{X}=140.05$ (ss=24.20) olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının almış olduğu bu puanın 5’li likert üzerinden karşılığı “4.12” olarak hesaplanmıştır. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının yüksek olduğu söylenebilir. Mesleğe ilişkin olumlu tutumun mesleki başarı açısından önemli bir değişken olduğu göz önünde bulundurulduğunda, araştırmadan elde edilen bu bulgu öğretmen yetiştirme ve eğitim sistemimiz açısından olumlu olarak değerlendirilebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılmıştı. Bu alt problem için yapılan analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3*Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları*

Ölçek	Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Mesleki Coşku	Öğretme Coşkusu	Kadın	135	21.93	3.32	2.574	195	.01
		Erkek	62	20.47	4.40			
	Branş Coşkusu	Kadın	135	18.44	4.96	.340	195	.73
		Erkek	62	18.18	5.44			
Mesleğe İlişkin Tutum		Kadın	135	143.71	20.89	3.205	195	.00
		Erkek	62	132.08	28.81			

* p<.05

Tablodaki bulgular mesleki coşku açısından incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretme coşkularının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği ($t_{(195)} = 2.574$, $p=.01$), branş coşkuları arasında ise anlamlı farklılık olmadığı ($t_{(195)} = .340$, $p=.73$) belirlenmiştir. Öğretme coşkusu ile ilgili grupların puan ortalamaları incelendiğinde, kadın öğrencilerin ($\bar{x}=21.93$) erkek öğrencilere ($\bar{x}=20.47$) göre daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bu bulguya göre kadın öğrencilerin öğretmeye ilişkin heves ve coşkularının daha fazla olduğu söylenebilir. Bulgular öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum açısından incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(195)} = 3.205$, $p=.00$). Öğretme coşkusu boyutundan elde edilen bulguya paralel olarak mesleğe ilişkin tutum açısından da kadın öğrencilerin daha olumlu tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir. Kadın öğretmen adayların öğretme coşkusu ve mesleğe ilişkin tutum puanlarının erkek öğretmen adaylarına göre yüksek çıkması, toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanmış olabilir. Çünkü toplumun öğretmenlik mesleğini kadınların yapması gereken bir meslek olarak görmesi ve bu düşünceye sahip ortamda yetişen kadınların da öğretmenlik mesleğini kendilerinin yapması gereken bir meslek olarak görüyor olmaları puanların bu şekilde çıkmasını sağlamış olabilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılmıştı. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Ölçek	Boyut	Sınıf düzeyi	N	X	Ss	sd	F	p	Fark (Scheffe)
<i>Mesleki Coşku</i>	<i>Öğretme Coşkusu</i>	1) 1. Sınıf	66	23.77	1.12	3	19.205	.00	1-2
		2) 2. Sınıf	40	21.53	3.39	193			1-3
		3) 3. Sınıf	46	20.22	3.85	196			1-4
		4) 4. Sınıf	45	19.31	4.58				2-4
	<i>Branş Coşkusu</i>	1) 1. Sınıf	66	21.83	2.83	3	21.246	.00	1-2
		2) 2. Sınıf	40	17.70	4.68	193			1-3
		3) 3. Sınıf	46	16.26	5.29	196			1-4
		4) 4. Sınıf	45	16.00	5.24				
<i>Mesleğe İlişkin Tutum</i>		1) 1. Sınıf	66	153.91	13.28	3	18.707	.00	1-3
		2) 2. Sınıf	40	142.18	19.96	193			1-4
		3) 3. Sınıf	46	133.74	24.27	196			2-4
		4) 4. Sınıf	45	124.29	28.39				

*p<.05

Tablo 4’teki bulgular mesleki coşku açısından incelendiğinde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının hem öğretme coşkularının [$F_{(3-196)} = 19.205$, $p=.00$] hem de branş coşkularının [$F_{(3-196)} = 21.246$, $p=.00$] sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Mesleki coşkuya ilişkin tespit edilen bu farklılıkların hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testleri sonucunda, 1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer sınıflardaki akranlarına göre hem öğretme coşkularının hem de branş coşkularının daha yüksek olduğu

belirlenmiştir. Mesleğe ilişkin tutuma ait bulgular incelendiğinde benzer şekilde öğretmen adaylarının tutum puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir [$F_{(3-196)} = 18.707$, $p=.00$]. Yapılan gruplar arası çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının, 3. ve 4. sınıf öğrencilerine göre, 2. sınıf öğrencilerinin ise 4. sınıf öğrencilerine göre mesleğe ilişkin daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir. Sınıf düzeyi arttıkça öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının ve mesleki coşkularının azalması, öğretmen adaylarının mezun olmaya yaklaşımları sonucu atanma kaygılarının artması sonucu olabilir. Özellikle son sınıf öğretmen adaylarında ortaya çıkan KPSS sınav kaygısı, atanma sonrası öğretmenlik mesleğini layıkıyla yerine getirip getiremeyeceğine ilişkin belirsizlikler mesleğe ilişkin tutum ve coşkuda azalmaya yol açmış olabilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Dördüncü alt problem kapsamında Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumlarının bölümü isteyerek tercih etme değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı tespit etmek üzere bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5

Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Bölümü İsteyerek Tercih Etme Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Ölçek	Boyut	Bölümünüzü İsteyerek Mi Tercih Ettiniz?	N	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Mesleki Coşku	Öğretme Coşkusu	Evet	128	22.59	2,66	6.240	195	.00
		Hayır	69	19.39	4.52			
	Branş Coşkusu	Evet	128	20.34	3.70	8.697	195	.00
		Hayır	69	14.70	5.34			
Mesleğe İlişkin Tutum		Evet	128	148.48	16.99	7.554	195	.00
		Hayır	69	124.41	27.70			

* $p<.05$

Mesleki coşkuya ilişkin tablodaki bulgular incelendiğinde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretme coşkularının ($t_{(195)} = 6.240, p=.00$) ve branş coşkularının ($t_{(195)} = 8.697, p=.00$) bölümü isteyerek tercih etme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğretmen adaylarının puan ortalamaları incelendiğinde, bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının diğer öğretmen adaylarına göre hem öğretme ($\bar{X}=22.59$) hem de branş ($\bar{X}=20.34$) coşkularının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bulgular öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum açısından incelendiğinde, benzer şekilde bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının ($\bar{X}=148.48$) diğer öğretmen adaylarına ($\bar{X}=124.41$) göre mesleğe ilişkin daha olumlu tutum puanlarına sahip olduğu görülmektedir ($t_{(195)} = 7.554, p=.00$). Bu bulgulara göre bölümü isteyerek okuyan öğretmen adaylarının hem mesleki coşkularının hem de mesleğe ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Bölümlerini isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının mesleki coşku ve mesleğe ilişkin tutumlarının yüksek çıkmış olması bölümlerine olan sevgi duygularıyla açıklanabilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmada beşinci alt problem kapsamında Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumlarının bölümde lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6

Mesleki Coşku ve Mesleğe İlişkin Tutumun Bölümde Lisansüstü Eğitim Yapma İsteği Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Ölçek	Boyut	Bölümünüzde Lisansüstü Eğitim Yapmak İster misiniz?	N	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Mesleki Coşku	<i>Öğretme Coşkusu</i>	Evet	115	21.81	3.60	1.522	195	.13
		Hayır	82	20.99	3.92			

Tablo 6**(Devamı)**

Ölçek	Boyut	Bölümünüzde Lisansüstü Eğitim Yapmak İster misiniz?	N	$\bar{X}$	Ss	t	sd	p
Mesleki Coşkusu	<i>Branş Coşkusu</i>	Evet	115	18.79	5.16	1.407	195	.16
		Hayır	82	17.76	4.99			
Mesleğe İlişkin Tutum		Evet	115	142.34	23.55	1.577	195	.12
		Hayır	82	136.84	24.88			

Tablodaki bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretme coşkuları ($t_{(195)} = 1.522$, $p=.13$), branş coşkuları ($t_{(195)} = 1.407$, $p=.16$) ve mesleğe ilişkin tutumları ($t_{(195)} = 1.577$, $p=.12$), arasında bölümde lisansüstü eğitim yapma isteği değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Her iki gruptaki öğretmen adaylarının mesleki coşkularının ve mesleğe ilişkin tutumlarının benzer düzeylerde olduğu söylenebilir. Bu bulgular Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öncelikli olarak öğretmen olarak atanma isteği ile ilişkili olabilir. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun lisansüstü eğitimi, atanma sonrası bir seçenek olarak düşündüğü söylenebilir. Bununla beraber araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimi mesleki gelişimin önemli bir aracı olarak görmedikleri şeklinde de yorumlanabilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmada altıncı alt problem kapsamında Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları, mesleğe ilişkin tutumları ve atanma olasılığına ilişkin algıları arasındaki ilişkilerin yönü ve düzeyini belirlemek üzere Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Mesleki Coşku, Mesleğe İlişkin Tutum ve Öğretmen Olarak Atanma Olasılığı Algısı Arasındaki İlişkiler (n=197)

	2	3	4
1. Öğretmen Olarak Atanma Olasılığı Algısı	.261**	.321**	.335**
2. Öğretme Coşkusu		.714**	.814**
3. Branş Coşkusu			.707**
4. Mesleğe İlişkin Tutum			

**p<.00

Tablodaki bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının atanma olasılıklarına ilişkin algıları ile öğretme coşkusu arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ($r=.261$) bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının atanma olasılıklarına ilişkin algıları ile branş coşkuları ($r=.321$) ve mesleki tutumları ($r=.335$) arasında ise yine pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının atanma olasılığına ilişkin algıları arttıkça öğretme ve branş coşkuları ile mesleğe ilişkin tutumlarının da arttığı, atanma olasılığına ilişkin algıları azaldıkça da mesleki coşku ve tutumlarının da azaldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile öğretme coşkuları ($r=.814$) ve branş coşkuları ($r=.707$) arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları arttıkça mesleki coşkularının da arttığı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde öncelikli olarak araştırma kapsamında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından toplanan veriler üzerinden yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar özet olarak verilmiştir. Bölümde ayrıca elde edilen sonuçlara dayalı olarak uygulamacılar ve araştırmacılar için bazı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ile mesleğe ilişkin tutumlarının düzeylerini ortaya koymayı, öğretmen adaylarının mesleki coşku ile mesleğe ilişkin tutum puanları arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan bu çalışmada ulaşılan sonuçlar araştırmanın alt problemlerine göre aşağıda sıralanmıştır.

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi “*Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ile mesleğe ilişkin tutumları ne düzeydedir?*” şeklinde ifade edilmişti. Bu alt problem ile ilgili ulaşılan sonuçlar şöyledir:

- a. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretme coşkusu puanların ortalamalarının $\bar{X}=21.47$ (ss= 3.75), branş coşkusu puan ortalamalarının ise $\bar{X}=18.36$ (ss= 5.10) olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının genel olarak öğretmeye ve branşlarına ilişkin heves ve motivasyonlarının yüksek olduğu, ancak öğretime ilişkin coşku ile

karşılaştırıldığında, branşlarına ilişkin coşku ve motivasyonlarının ise görece düşük olduğu belirlenmiştir.

- b. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamasının $\bar{x}=140.05$ ($ss=24.20$) olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının yüksek olduğu söylenebilir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilen ikinci alt probleme ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

- a. Öğretmen adaylarının öğretme coşkularının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği, kadın öğretmen adaylarının öğretme coşkularının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının branşlarına ilişkin coşku düzeyleri arasında ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı, kadın ve erkek öğretmen adaylarının branşlarına ilişkin coşku düzeylerinin birbirlerine yakın düzeyde olduğu tespit edilmiştir.
- b. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğretme coşkusu boyutundan elde edilen bulguya paralel olarak mesleğe ilişkin tutum açısından kadın öğretmen adaylarının erkek akranlarına göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları sınıf düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilen üçüncü alt probleme ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

- a. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının hem öğretme coşkuları hem de branş coşkuları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan analizler sonucunda birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer akranlarına göre öğretime ve branşa ilişkin mesleki coşkularının daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Mesleki coşkuya ilişkin ifade edilmesi gereken bir diğer bulgu da sınıf düzeyi arttıkça öğretime ve branşa ilişkin coşkunun da görece azalmasıdır.
- b. Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanlarının da sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği, özellikle birinci ve ikinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer akranlarına göre mesleğe ilişkin tutum puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

“Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları bölümü isteyerek tercih etme değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilen dördüncü alt probleme ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

- a. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleki coşkuları arasında bölümü isteyerek tercih etme değişkeni açısından anlamlı farklılıklar olduğu, bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının hem öğretme hem de branş coşkularının diğer öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

- b. Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanlarının bölümü isteyerek tercih etme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, bölümü isteyerek tercih eden öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

5.1.5. Beşinci Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar

“Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları bölümde lisansüstü eğitim yapma isteklerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilen dördüncü alt probleme ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

- a. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretme coşkuları ve branş coşkularının bölümde lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği, her iki gruptaki öğrencilerin mesleki coşkularının da benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir.
- b. Mesleki coşkuya ilişkin bulgulara benzer şekilde öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları arasında bölümde lisansüstü eğitim yapma isteği değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

5.1.6. Altıncı Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar

“Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki coşkuları, mesleğe ilişkin tutumları ve atanma olasılığına ilişkin algıları arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?” şeklinde ifade edilen altıncı alt probleme ilişkin elde edilen bulgular şöyledir:

- a. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretme coşkuları ile atanma olasılığına ilişkin algıları arasında pozitif yönde düşük düzeyde, branş coşkuları ile atanma olasılığına ilişkin algıları arasında ise yine pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının atanma olasılığına ilişkin algıları ile beraber öğretme ve branş coşkularının da

arttığı ya da atanma olasılığı azaldıkça öğretme ve branş coşkularının da azaldığı söylenebilir.

- b. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile atanma olasılığına ilişkin algıları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının atanma olasılığına ilişkin algıları ile beraber mesleğe ilişkin tutumlarının da arttığı ya da atanma olasılığı azaldıkça mesleğe ilişkin tutumlarının da azaldığı söylenebilir.
- c. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile öğretme coşkuları ve branş coşkuları arasında pozitif yönde oldukça yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile mesleki coşkularının beraber artıp beraber azaldığı söylenebilir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara uygun olarak uygulayıcılar ve araştırmacılar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler

- a. Bu araştırmada öğretmen adaylarının öğretime ilişkin coşkuları ile karşılaştırıldığında branşlarına ilişkin coşkularının daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ve öğretme işini içselleştirildiği ancak öğretmenlik branşı açısından daha fazla desteklenmesi gerektiği düşüncesini akla getirmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının branşlarını daha fazla benimsemelerini sağlamak üzere alanda çalışan başarılı öğretmenler ile öğretmen adaylarının bir araya geldiği etkinlikler düzenlenebilir.

- b.** Bu araştırmada kadın öğretmen adaylarının hem öğretime ilişkin coşkularının hem de öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmişti. Bu nedenle meslek bilgisi dersleri başta olmak üzere olanaklar ölçüsünde bütün derslerde öğretime ve öğretmenlik mesleğine ilişkin görüş ve deneyimlerin paylaşılabileceği etkinlik-çalışma grupları oluşturulabilir. Bu grupların üyeleri belirlenirken cinsiyet açısından bir denge gözetilebilir.
- c.** Araştırmada mesleki coşku ve mesleğe ilişkin tutumunun sınıf düzeyi arttıkça azaldığı belirlenmiştir. Bu nedenle özelde mezuniyet aşamasına yakın olan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine dönük olmak üzere genelde bütün öğrencilere KPSS sınav kaygısı, atanma, görevin ilk yılları vb. konularda destekleyici rehberlik hizmetleri verilebilir.
- d.** Bu araştırmada bölümü isteyerek tercih edenlerin diğeri öğretmen adaylarına göre hem mesleki coşkularının hem de mesleğe ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgudan hareketle liselerdeki öğrencilere yönelik olarak Eğitim Fakültesi personelleri tarafından öğretmenlik mesleğinin mevcut durumu, çalışma koşulları gibi konularda bilgilendirici toplantılar yapılabilir.
- e.** Bu araştırmada öğretmen adaylarının mesleki coşkularının ve mesleğe ilişkin tutumlarının bölümde lisansüstü eğitim yapma isteğine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bölümde yapılacak lisansüstü eğitimin öğretmenlik mesleğinin daha nitelikli yapılmasına katkı sağlayabileceğinden, fakülteye yeni kayıt yaptıran öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin içeriği ve kapsamı hakkında bilgilendirilmesi yararlı olabilir.
- f.** Bu araştırmada öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları ile öğretmen olarak atanma olasılığına ilişkin algıları arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgudan hareketle Eğitim Fakülteleri için kontenjanlar belirlenirken Yüksek Öğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin bir araya gelmesi, branşlara ilişkin yapılacak öğretmen alımları ile lisans programlarına alınan öğrenci kontenjanları arasında bir denge gözetmesi sağlanabilir.

- g.** Öğretmenlerin çalışma koşulları ve özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik yasal düzenlemeler yapılarak öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarının ve mesleki coşkularının artması sağlanabilir.

5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

- a.** Bu araştırma öğretmen adayları ile yapılmıştır. Görev başındaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumlarını konu edinen araştırmalar yürütülebilir.
- b.** Bu araştırmaya sadece İnönü Üniversitesinde öğrenim gören Sosyal Bilgiler öğretmen adayları katılmıştır. Türkiye'deki diğer üniversitelerden öğretmen adaylarının da dahil edileceği ulusal ya da bölgesel düzeyde araştırmalar yapılabilir.
- c.** Bu araştırma nicel veri yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumlarını daha derinlemesine incelemeye olanak tanıyan nitel veri toplama yöntemleri de kullanılabilir.
- d.** Öğretmen adaylarının mesleki coşkuları ve mesleğe ilişkin tutumları üzerinde etkili olan değişkenlerin belirlenmesine yönelik nicel, nitel veya karma yöntemlerin kullanıldığı başka çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, C. K., Güven, S., ve Karaalioğlu, S. (2018). Atama bekleyen öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları üzerine nitel bir çalışma. *Harran Education Journal*, 3(1), 1-23.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi*, 35-42.
- Aksoy, M. E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 197-212.
- Alkhateeb, H. M. (2013). Attitudes towards teaching profession of education students in Qatar. *Comprehensive Psychology*, 2, 01-05.
- Allen, E. K. (1980). A study of the relationship between teacher enthusiasm and selected student variables in area vocationaltechnical schools.(Unpublished Doctoral dissertation). USA: Temple University.
- Ayık, A. ve Ataş, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 4(1), 25-43.
- Balcı, A. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler (Beşinci Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (1994). *Eğitime Giriş*. Ankara.
- Baum, L. (2002). Enthusiasm in teaching. *PS: Political Science and Politics*, 35(1), 87-90.
- Biber, M., Erbay, H.N., ve Kirişçi, M. (2018). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ve öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri. *Turkish Studies Education Sciences*, 13(4), 117-138.

- Bozca, S. (2015). *Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile iş doyumları arasındaki ilişki (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Bozdoğan, A.E., Aydın, D., ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- Bulut, H. ve Doğan, Ç. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 13-27
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Brigham, F. J., Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A. (1992). Teacher enthusiasm in learning disabilities classrooms: effects on learning and behavior. *Learning Disabilities Research & Practice*. 7(2), 68-73.
- Cemaloğlu, N. (2011). Eğitim sisteminde öğretmenliğin rolü ve özellikleri. M. Ç. Özdemir içinde, *Eğitim bilimine giriş* (s. 229-252). Ankara: Pegem Akademi.
- Ceviz, H. (2018). *Toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algı ile öğretmenin mesleki motivasyonu arasındaki ilişki (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Düzce: Düzce Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Ceyhan, S. (2014). *Sınıf öğretmeni adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Doğu Anadolu Bölgesi)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen Adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.

- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 1(9), 207-237.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Elementary Education Online (İlköğretim Online)*, 8(2), 298-305.
- Çınar, İ. (2002). Eğitimin tarihsel temelleri. E. Toprakçı içinde, *Eğitim Üzerine* (s. 45-88). Ankara: Ütopya.
- Chiodo, J. J., & Byford, J. (2004). Do they really dislike social studies? A study of middle school and high school students. *Journal of social studies Research*, 28(1), 16.
- Collins, M. L. (1978). Effects of enthusiasm training on preservice elementary teachers. *Journal of Teacher Education*, 29(1), 53-57.
- Day, C. (2004). *A passion for teaching*. London: Routledge Falmer.
- Demirtaş, H., Cömert, M., ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(159), 96-111.
- Dikmen, M. ve Tuncer, M. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Harran Education Journal*, 3(1), 24-38.
- Doğan, S. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi (Ağrı İli Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Doğan, T. ve Çoban, A.E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34(153), 157-168.
- Dönmez, C., ve Uslu, S. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 42-63.
- Duman, T. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve akademik öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çorum: Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Dunn, D. S. (2001). *Statistics and data analysis for the behavioral sciences*. McGraw-Hill.
- Engin, G. ve Koç, G. Ç. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(2), 153-167.
- Eraslan, L., & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Erimez, C. (2012). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında fakültelerine yabancılaşmalarının rolü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eroğlu, H. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile mesleğe yönelik tutumlarının incelenmesi*, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eskicumalı, A. (2011). Eğitimin Temel Kavramları. Y. Özden, & S. Turan içinde, *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 1-22). Ankara: Pegem Akademi.

Fried, R.L. (1995). *The Passionate Teacher: A Practical Guide*. Boston: Beacon Press.

Gökçe, F. ve Sezer, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.

Gümüş, N., Özbaş, B.Ç., Gülersoy, A.E., Duman, D., Türker, H., Avcı, G., ve Dikicigil, Ö. (2018). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “öğretmenlik uygulaması” dersine ilişkin görüş ve önerileri. *Turkish Studies Education Sciences*, 13(11), 593-613.

Haladyna, T., Shaughnessy, J., & Redsun, A. (1982). Correlates of attitudes toward social studies. *Theory & Research in Social Education*, 10(1), 1-26.

Hargreaves, A. (1994) *Changing teachers, changing times—teachers’ work and culture in the postmodern Age*. London: Cassell.

Homack, S. R. (2001). *Understanding what ANOVA post hoc tests are, really*. Paper presented at the annual meeting of the Southwest Educational research Association, February 1–3, New Orleans, LA.

Huberman, M. (1993) *The Lives of Teachers*. London: Cassell.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. İstanbul: Beyken Üniversitesi Yayınevi.

Işık, A., Çiltaş, A., ve Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 53-62.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim.

Karakuş , İ. (2017). Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayınlanmamış

Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Karaman, T. (2009). *Öğretmenlerin öğretme tutkusunun sürekliliğini etkileyen faktörlerin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi* (28. Baskı), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karatekin, K., Merey, Z., ve Keçe, M. (2015). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Y.Y.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 72-96.
- Keller, M. M., Hoy, A. W., Goetz, T., & Frenzel, A. C. (2016). Teacher enthusiasm: Reviewing and redefining a complex construct. *Educational Psychology Review*, 28(4), 743-769.
- Koçoğlu, E., ve Egüz, Ş. (2019). Türkiye’de, Sosyal Bilgiler eğitime ilişkin alan eğitimcilerinin sorunsal tespitleri, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 26-37.
- Kottler, J. A., Zehm, S. J., & Kottler, E. (2005). *On being a teacher: The human dimension*. Corwin Press.
- König, L. (2020). Podcasts in higher education: teacher enthusiasm increases students’ excitement, interest, enjoyment, and learning motivation. *Educational Studies*, 1-4.
- Kunter, M., Frenzel, A., Nagy, G., Baumert, J., & Pekrun, R. (2011). Teacher enthusiasm: Dimensionality and context specificity. *Contemporary Educational Psychology*, 36(4), 289-301.

- Kunter, M., Tsai, Y. M., Klusmann, U., Brunner, M., Krauss, S., & Baumert, J. (2008). Students' and mathematics teachers' perceptions of teacher enthusiasm and instruction. *Learning and instruction*, 18(5), 468-482.
- Küçük Kılıç, S. (2014). *Beden Eğitimi öğretmeni adaylarının bilişötesi öğrenme stratejileri, akademik öz-yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Liston, D. & Garrison, J. (2004). *Teaching, Learning and Loving: Reclaiming Passion in Educational Practice*. Great Britain: RoutledgeFalmer, Taylor & Francis Books.
- Long, J. F., & Hoy, A. W. (2006). Interested instructors: A composite portrait of individual differences and effectiveness. *Teaching and Teacher Education*, 22, 303–314. doi:10.1016/j.tate.2005.11.001.
- Mahler, D., Großschedl, J., & Harms, U. (2018). Does motivation matter?—The relationship between teachers' self-efficacy and enthusiasm and students' performance. *PloS one*, 13(11), e0207252. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0207252>.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (1973). 1739 Sayılı Kanun, 24.06.1973 tarih 14574 sayılı Resmi gazete, Ankara.
- McKinney, C. W., Larkins, A. G., Kazelskis, R., Ford, M.J., Allen, J. A., & Davis, J. C. (1983). Some effects of teacher enthusiasm on student achievement in fourth grade social studies. *Journal of Educational Research*, 76(4), 249-253
- Mulholland, J., & Wallace, J. (2001). Teacher induction and elementary science teaching: Enhancing self-efficacy. *Teaching and Teacher Education*, 17(2), 243-261.

- Özder, H., Konedraı, G., ve Zeki, C.P. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.
- Özer, N., & Atik, S. (2015). Eğitimin temel kavramları. C. T. Uğurlu (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 1-15). Ankara: Eğiten Kitap.
- Özer, N., & Kış, A., (2016). *Öğretmenlerde Duygusal Emek ve Mesleki Coşku* . 11. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi (ss.248-250). Aydın, Türkiye
- Patrick, B. C., Hisley, J., & Kempler, T. (2000). “What's everybody so excited about?": The effects of teacher enthusiasm on student intrinsic motivation and vitality. *The Journal of Experimental Education*, 68(3), 217-236.
- Patrick, H., Turner, J. C., Meyer, D. K., & Midgley, C. (2003). How teachers establish psychological environments during the first days of school: associations with avoidance in mathematics. *Teachers College Record*, 105(8), 1521-1558.
- Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: assumptions, corollaries and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, 18, 315-341.
- Privitera, G. J. ve Ahlgrim-Delzell, L. (2018). *Research methods for education*, London: SAGE Publications, Inc.
- Recepoğlu, S. ve Ünal İbret, B. (2019). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonlarının incelenmesi. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 320-331.
- Rosenshine, B. (1970). Enthusiastic teaching: A research review. *The School Review*, 78(4), 499-514.

- Schenker, J. D., ve Rumrill Jr, P. D. (2004). Causal-comparative research designs. *Journal of vocational rehabilitation*, 21(3), 117-121.
- Semerci, Ç. (1999). Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(111), 51-55.
- Smith, M. V., & Haack, P. (2000). The Long View of Lifelong Learning: Lifelong learning and periodic self-assessment are vital for maintaining enthusiasm and avoiding professional burnout. *Music Educators Journal*, 87(3), 28-33.
- Şengül Bircan, T. (2019). Pedagojik formasyon eğitimi alan tarih öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 589-598.
- Şişman, M. (2010). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tanrıöğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 55-67.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Taxer, J. L., & Frenzel, A. C. (2018). Inauthentic expressions of enthusiasm: Exploring the cost of emotional dissonance in teachers. *Learning and Instruction*, 53, 74-88.
- Terzi, A.R., ve Tezci, E.(2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.
- Tural, A. (2018). *Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre okul deneyimi dersinin öğretmenlik mesleğine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya: Amasya Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü

TDK. (2005). *Türkçe Sözlük*.Ankara:4.Akşam Sanat Okulu Matbaası

TDK. (2020). Türk Dil Kurumu <http://www.tdk.gov.tr/>

Uca, M. A. (2015). *Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile hoşgörü değerine sahip olma düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.

Üzüm, H. (2019). *Beden Eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Weiqi, C. (2007). The structure of secondary school teacher job satisfaction and its relationship with attrition and work enthusiasm. *Chinese Education & Society*, 40(5), 17-31.

Witcher, A. E., Onwuegbuzie, A. J., & Minor, L. C. (2001). Characteristics of effective teachers: perceptions of preservice teachers. *Research in the Schools*, 8(2), 45-57.

Woods, P. and Jeffrey, B. (1996) *Teachable moments: The art of teaching in primary schools*. Buckingham: Open University Press.

Yetim, A. A., & Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 541-550.

Yetişensoy, O., ve Şahin, İ. F. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işsizlik kaygısı düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3), 627-643.

EKLER

EK 1. Uygulama İzni

Sayı : 92512750-300
Konu : Naci ÖZER (Uygulama İzni)

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi : Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 25/04/2019 tarihli ve 31847 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Naci ÖZER'in, Prof. Dr. Mesut AYDIN danışmanlığında, yürütmekte olduğu "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Mesleki Coşku Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tezinin gereği olarak Fakültemiz Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde uygulama yapma isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini ve bilgelerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Nevzat BAYRİ
Dekan V.

EK 2. Mesleki Coşku Ölçeği

Değerli Öğretmen Adayı,

Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan bir araştırma yapılmaktadır. Araştırma için düzenlenen bu bilgi toplama formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmada kullanılmak üzere bazı kişisel bilgilerinizi belirtmeniz istenmiştir. İkinci bölümde ise öğretmenlik mesleğine ve branşınıza ilişkin bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen, formda yer alan her bir ifadeyi dikkatlice okuyarak size uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Formun hiçbir yerine adınızı yazmanız gerekmemektedir. Lütfen tüm maddeleri yanıtlayınız. Araştırmada elde edilecek bilgilerin doğruluğu, ölçekte yer alan ifadeleri içtenlikle yanıtlamanıza bağlıdır. Katkılarınız ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Naci ÖZER

Prof. Dr. Mesut AYDIN

İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

Danışman

BİRİNCİ BÖLÜM

Cinsiyetiniz

¹☐ Kadın

²☐ Erkek

Sınıfınız

¹☐ 1. Sınıf

²☐ 2. Sınıf

³☐ 3. Sınıf

⁴☐ 4. Sınıf

Eğitim fakültesini isteyerek mi tercih ettiniz?

¹☐ Evet

²☐ Hayır

Bölümünüzü isteyerek mi tercih ettiniz?

¹☐ Evet

²☐ Hayır

Öğretmen olarak atanma olasılığınız sizce % kaç?

%

Bölümünüzde lisansüstü eğitim yapmak ister misiniz?

¹☐ Evet

²☐ Hayır

İKİNCİ BÖLÜM

Katılım düzeyinizin puan karşılığı aşağıdaki gibidir:

① Hiç Katılmıyorum	② Az Katılıyorum	③ Biraz Katılıyorum	④ Çoğunlukla Katılıyorum	⑤ Tamamen Katılıyorum
--------------------------	------------------------	---------------------------	--------------------------------	-----------------------------

1. Öğretmenliği büyük bir coşku ile yapacağıma inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
2. Sınıfta ders anlatmaktan zevk alıyorum.	①	②	③	④	⑤
3. Öğrencilere yeni şeyler öğretmek hep hoşuma gitmiştir.	①	②	③	④	⑤
4. Öğrencilerle etkileşimde bulunmaktan hoşlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
5. Öğretmek benim için zevktir.	①	②	③	④	⑤
6. Branşıma olan hevesim ve ilgimde bugüne kadar hiçbir azalma olmadı.	①	②	③	④	⑤
7. Branşımı heyecan verici buluyorum ve bu heyecanımı öğrencilerime aktarmaya çalışıyorum.	①	②	③	④	⑤
8. Branşımla ilgili konularla uğraşmak en sevdiğim etkinlikler arasındadır.	①	②	③	④	⑤
9. Branşımla ilgili yeni şeyler öğrenmek benim için bir tutkudur.	①	②	③	④	⑤
10. Bu branшта olmak benim için eğlenceli olduğundan, bırakmayı hiç düşünmüyorum.	①	②	③	④	⑤

EK 3. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği

Aşağıda öğretmenlik mesleği ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen ifadelerin karşısındaki seçenekleri kullanarak ifadelere katılma düzeyinizi belirtiniz.		Hiç Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılmıyorum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1	Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.	①	②	③	④	⑤
2	Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor.	①	②	③	④	⑤
3	Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.	①	②	③	④	⑤
4	Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim.	①	②	③	④	⑤
5	Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
6	Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
7	Öğretmenliğin kişiliğime uygun olmadığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
8	Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman oluyorum.	①	②	③	④	⑤
9	Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
10	Öğretmenlik mesleğiyle ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum.	①	②	③	④	⑤
11	Öğretmenlik mesleğinde karşılaştığım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
12	Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.	①	②	③	④	⑤
13	Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum.	①	②	③	④	⑤
14	Öğretmenliğe ilişkin özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım.	①	②	③	④	⑤
15	Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olmadığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
16	Öğretmenliğin bir şeyler üretilip yaratmam için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
17	Öğretmenliği profesyonel bir biçimde yürütebileceğime inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
18	İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.	①	②	③	④	⑤
19	Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyarım.	①	②	③	④	⑤
20	Öğretmen olacağımı düşünmek beni korkutuyor.	①	②	③	④	⑤
21	Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye etmem.	①	②	③	④	⑤
22	Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
23	Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor.	①	②	③	④	⑤
24	Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim.	①	②	③	④	⑤

Aşağıda öğretmenlik mesleği ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen ifadelerin karşısındaki seçenekleri kullanarak ifadelere katılma düzeyinizi belirtiniz.		Hiç Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
25	Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım.	①	②	③	④	⑤
26	Eğitim, öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında tartışır, konuşurum.	①	②	③	④	⑤
27	Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
28	Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracağına inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
29	Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını bilerek ve isteyerek seçtim.	①	②	③	④	⑤
30	Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaşatmasından endişe duyuyorum.	①	②	③	④	⑤
31	Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum.	①	②	③	④	⑤
32	Eğitim, öğrenme, öğretme, öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanmam.	①	②	③	④	⑤
33	Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değerin verileceğine inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
34	Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor.	①	②	③	④	⑤